

RAZPIS AML

JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018

Razvoj in organizacija usposabljanja za odvetnike v zvezi s pravili o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (AML-CTF) na ravni EU

UPORABNIŠKI PRIROČNIK

22. februar 2021

Izjava o omejitvi odgovornosti

Ta informacija je bila pripravljena v okviru pogodbe z Evropsko unijo (referenčna številka: JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018) in ne predstavlja uradnega stališča Evropske komisije. Niti Komisija niti osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za uporabo podatkov iz tega poročila.

ZALOŽNIKI

Evropska odvetniška fundacija

Fluwelen Burgwal 58

2511 CJ – Haag

Nizozemska

+31 612 990 818

www.elf-fae.eu

info@elf-fae.eu

Svet odvetniških združenj Evrope

Rue Joseph II, 40

1000 Bruselj

Belgija

+32 2234 6510

www.ccbe.eu

info@ccbe.eu

Fotografije (naslovnica)

© Adobe stock

KAZALO VSEBINE

PREGOVOR	5
UVOD	6
OPREDELITEV POJMOV	7
<i>Kaj je pranje denarja?</i>	7
<i>Kaj je financiranje terorizma?</i>	8
<i>Ali sistem EU za AML/CTF zajema odvetnike in če jih, v zvezi s katerimi dejavnostmi?</i>	9
PRISTOP, KI TEMELJI NA TVEGANJU	10
<i>Splošno</i>	10
<i>Kako izvesti oceno tveganja</i>	13
<i>Velikost družbe</i>	14
SKRIBNO PREVERJANJE STRANK	15
<i>Uvod</i>	15
<i>Čas</i>	17
<i>Stopnja</i>	18
<i>Zanašanje na tretje osebe</i>	23
<i>Politike, kontrole in postopki v pisni obliki</i>	24
<i>Vodenje evidenc</i>	26
<i>Družbe</i>	27
<i>Skladi</i>	28
DEJANSKO LASTNIŠTVO	29
TRETJE DRŽAVE Z VISOKIM TVEGANJEM	32
POLITIČNO IZPOSTAVLJENE OSEBE	33
BREZOSEBNO POSLOVANJE STRANKE	36
OPOZORILNI ZNAKI	36
UPORABA TEHNOLOGIJE	37
OBVEZNOSTI POROČANJA	39
<i>Uvod</i>	39
<i>Razkrivanje informacij</i>	40
<i>„Ve, sumi ali ima upravičen razlog za sum“ – in splošni pomen besed</i>	41
<i>„Kaznivo dejanje“</i>	42
VARSTVO PODATKOV	43
ZAUPNOST MED ODVETNIKOM IN STRANKO	45

<i>Uvod</i>	45
<i>Evropska sodna praksa</i>	46
<i>Zaključek</i>	47
ČEZMEJNA VPRAŠANJA	47
SANKCIJE	48
<i>Uvod</i>	48
<i>Zahteve za kaznivo dejanje</i>	49
PRILOGA 1 – SEZNAM DRŽAV Z VISOKIM TVEGANJEM	51

UPORABNIŠKI PRIROČNIK

PREDGOVOR

Ta priročnik za usposabljanje (uporabniški priročnik) je bil pripravljen za odvetnike, ki se udeležujejo usposabljanj v zvezi s pravili o preprečevanju pranja denarja (AML) in financiranja terorizma (CTF) na ravni EU. Obstaja tudi dopolnjujoč priročnik (priročnik za izvajalce usposabljanja), ki je na voljo tistim, ki izvajajo usposabljanje.

Oba priročnika sta rezultat naročila, ki ga je Evropska komisija oddala Evropski odvetniški fundaciji in Svetu odvetniških združenj Evrope, z naslovom „Razvoj organizacije usposabljanja za odvetnike v zvezi s pravili o preprečevanju pranja denarja (AML) in financiranja terorizma (CTF) na ravni EU (naročilo storitve JUST/2018/JACC/PR/CRIM/0185).

V nadaljevanju Evropska komisija opisuje cilje ob razpisu tega naročila:

„Splošni cilj naročila je usposabljanje, ozaveščanje in spodbujanje razširjanje ključnih načel in pojmov pravil o AML/CTF na ravni EU med odvetniki. Namen naročila je analizirati, oceniti in podpirati potrebe odvetnikov s povečanjem njihove ozaveščenosti o njihovi vlogi in obveznostih v boju proti pranju denarja in financiranju terorizma v skladu z direktivo.

Poseben cilj je, da program usposabljanja doseže čim večje občinstvo odvetnikov po vsej Uniji. Zlasti lahko dejavnosti usposabljanja zadevnim odvetnikom pomagajo odgovoriti na vprašanje, kako lahko najbolje:

- ocenijo in razumejo ustrezne obveznosti v zvezi z AML/CTF; razmislijo o načinih, kako so lahko odvetniki in odvetniške družbe zlorabljene v okviru pranja denarja in financiranja terorizma;
- razmislijo o praksah, ki jih lahko odvetniki in odvetniške družbe sprejmejo v svoji določeni jurisdikciji in v skladu z ustreznimi pravili zbornice, da bi zagotovili ohranjanje najvišjih etičnih standardov poklica;
- opredelijo težavo, ki se lahko pojavi pri razlagi posebnih določb glede na hipotetične in dejanske zadeve ter zlasti glede na nadaljevanje poslovnih odnosov s strankami in druge pomisleke.“

Pred razvojem priročnikov za usposabljanje je konzorcij partnerjev razvil oceno potreb po usposabljanju in strategijo usposabljanja na podlagi odgovorov na vprašalnik, s katerim se je poizvedovalo o obstoječih praksah vsake države članice glede usposabljanja v zvezi s pravili o AML/CTF na ravni EU za odvetnike. Vprašalnik je izpolnilo vseh 27 članskih zbornic EU, ki so v Svetu odvetniških združenj Evrope, in Združenega kraljestva.

Treba je opozoriti na [ozadje direktiv AML/CTF](#), saj zadevajo odvetnike. Pranje denarja in financiranje terorizma resno ogrožata življenje in družbo ter povzročata nasilje, spodbujata nadaljnja kazniva dejanja in ogrožata temelje pravne države. Glede na vlogo odvetnika v družbi in neločljivo povezane poklicne in druge obveznosti in standarde morajo odvetniki vedno ravnati pošteno, podpirati vladavino prava in ne smejo biti vpleteni v kazniva dejanja. Zaradi tega se morajo odvetniki ves čas zavedati grožnje storilcev kaznivih dejanj, ki želijo zlorabiti pravniški poklic pri uresničevanju dejavnosti pranja denarja in financiranja terorizma.

Odvetniki in odvetniške družbe morajo zagotoviti, da poznajo in izpolnjujejo svoje obveznosti v zvezi z AML/CTF, ki izhajajo iz:

- (i) bistvene etike pravniškega poklica, vključno s temeljno obveznostjo nepodpiranja ali nespodbijanja kaznivih dejanj, pa tudi iz podobnih nacionalnih zakonov in
- (ii) zahtev prava Unije.

Vsi odvetniki v EU morajo poznati ustrezne veljavne pravne in etične obveznosti in tveganja, ki so pomembna za področje njihovega delovanja in stranke, ter se o njih ves čas izobraževati. To je še zlasti pomembno, saj se dejavnosti AML/CTF storilcev kaznivih dejanj hitro in nenehno razvijajo, da bi postale še bolj izpopolnjene. Ozaveščanje, nadzor, prepoznavanje opozorilnih znakov in previdnost so najboljše orodja odvetnikov pri ocenjevanju položajev, ki bi morda vzbujali zaskrbljenost v zvezi s pranjem denarja in financiranjem terorizma.

Namen tega priročnika je, da pomaga odvetnikom, ki se usposablajo na področju AML/CTF, razumeti celoten obseg njihovih pravnih in etičnih obveznosti, pa tudi njihovo dovezetnost za tveganja v zvezi z vpletenostjo v dejavnosti AML/CTF.

UVOD

Okvir nacionalnega prava o AML/CTF v vsaki državi članici temelji na [4. direktivi o AML](#), kakor je bila spremenjena s [5. direktivo o AML](#).

Gradivo za usposabljanje, opisano v tem priročniku, je pripravljeno na podlagi tistega, kar velja in je obvezno za vse odvetnike po vsej EU, zato bo vsebovalo zakonske sklice na določbe 4. direktive o AML, kakor je bila spremenjena s 5. direktivo o AML, in ne na nacionalno zakonodajo, ki jo morda mnogi odvetniki poznajo bolje.

Ker se zakonodaja o AML/CTF na nacionalni ravni sprejema z izvajanjem direktiv, lahko na področju izvajanja v vsaki državi članici obstajajo razlike. Vendar morajo vse države članice upoštevati vsaj določbe direktive. Ta priročnik je bil zasnovan tako, da ga je mogoče preprosto prilagoditi nacionalnim okvirom različnih držav članic. Predlaga se, da bodo ob skrbnem sklicevanju na člene 4. direktive o AML (kako je bila spremenjena) v tem priročniku, kot je navedeno zgoraj, uporabniki enostavno prepoznali lokalni okvir. Pri vseh navedbah 4. direktive o AML gre za različico, kakor je bila spremenjena s 5. direktivo, v celotnem priročniku pa se imenuje „direktiva“.

Poleg tega je treba upoštevati okvir in vsebin nacionalnih ocen tveganj, saj se bodo pogoji, na katerih temeljijo tveganja pranja denarja, od države članice do države članice razlikovali. FATF vodi [evidenco nacionalnih ocen tveganj](#). Zaradi teh nacionalnih razlik take ocene tveganja niso del tega uporabniškega priročnika.

Določbe EU so vir nacionalnih izvedbenih določb in vedno, kadar obstaja kakršno koli razhajanje glede veljavnih določb, prevladajo določbe EU. Del namena tega priročnika je poudariti, da gre pri sistemu AML/CTF za okvir na ravni celotne EU s skupnimi obveznostmi za odvetnike v EU in za zagotovitev pravne varnosti v zvezi s tem. Vendar je ta priročnik treba uporabljati v povezavi z nacionalnimi zakoni, ki lahko na primer presegajo minimalne standarde, pogosto določene v direktivi.

Obstajajo tri publikacije, ki so se izkazale za koristne pri pripravi tega priročnika in gradivo katerih je bilo uporabljeno kot vir za sklicevanje:

- (1) „[A lawyer’s guide to detecting and preventing money laundering](#)“, ki so ga leta 2014 objavili Svet odvetniških združenj Evrope (CCBE), Mednarodno odvetniško združenje (IBA) in Ameriško odvetniško združenje (ABA);
- (2) „[Guidance for a risk-based approach for legal professional](#)“, ki jih je leta 2019 objavila Projektna skupina za finančno ukrepanje;
- (3) [Legal Sector Affinity Group Anti-Money Laundering Guidance for the Legal Sector](#), objavljene leta 2020.

Pri vseh treh gre za zelo uporabne publikacije, čeprav prva dva vodnika nista bila objavljena ob upoštevanju posebnega okvira sedanje evropske zakonodaje. Njihovo ciljno občinstvo so odvetniki po vsem svetu, obravnavajo pa bistvena načela. Poleg tega je prvi vodnik (CCBE-IBA-ABA) zdaj star že nekaj let in so se lahko nekatere okoliščine, na katerih temelji, spremenile. Kar zadeva vodnik Združenega kraljestva, je ta bil objavljen v času, ko je bilo Združeno kraljestvo še v prehodnem obdobju pred izstopom iz EU.

OPREDELITEV POJMOV

Pojma AML/CTF ni mogoče razumeti brez razumevanja, kako so njegovi glavni sestavni deli opredeljeni v zakonodaji EU.

Kaj je pranje denarja?

Pranje denarja in financiranje terorizma sta opredeljena v direktivi z vrsto naslednjih dejavnosti:

Člen 1

3. V tej direktivi pranje denarja pomeni naslednje ravnanje, kadar je storjeno naklepno:

(a) preoblikovanje ali prenos premoženja, vedoč, da to premoženje izvira iz kaznivega dejanja ali udeležbe pri takšnem dejanju, z namenom utaje ali prikrivanja nezakonitega izvora premoženja ali pomoči osebi, ki je vpletena v izvajanje takšne dejavnosti, da bi se izognili pravnim posledicam dejanja te osebe;

(b) utaja ali prikrivanje prave narave, vira, kraja, razpolaganja ali pretoka premoženja ali pa pravic glede premoženja ali lastništva premoženja, vedoč, da to premoženje izvira iz kaznivega dejanja ali udeležbe pri takšnem dejanju;

(c) pridobitev, lastništvo ali uporaba premoženja, vedoč v času prejema, da tako premoženje izvira iz kaznivega dejanja ali udeležbe pri takšnem dejanju;

(d) udeležba, združevanje za izvrševanje, poskus storitve, pomoč, napeljevanje ter omogočanje in svetovanje pri storitvi katerega koli dejanja iz točk (a), (b) in (c).

4. Kot pranje denarja se štejejo tudi kadar so bila dejanja, iz katerih izvira premoženje, namenjeno pranju, storjena na območju druge države članice ali tretje države.

5. V tej direktivi „financiranje terorizma“ pomeni zagotavljanje ali zbiranje finančnih sredstev, ne glede na način, neposredno ali posredno, z namenom ali vedoč, da bodo delno ali v celoti uporabljena za storitev enega od kaznivih dejanj v smislu členov 1 do 4 Okvirnega sklepa Sveta 2002/475/PNZ.

6. O vedenju, naklepu ali namenu kot potrebnem elementu dejanj iz odstavkov 3 in 5 je mogoče sklepati iz objektivnih dejanskih okoliščin.

Člen 1(3), točka (d), je posebno pomemben, saj se mora odvetnik kot svetovalec izogniti pasti napeljevanja ali omogočanja kaznivega dejanja. Kot bo pojasnjeno v nadaljevanju, obstajajo številni koraki, ki jih odvetnik lahko in mora storiti, da se temu izogne.

Kaj je financiranje terorizma?

Financiranje terorizma je opredeljeno v členu 1(5) v skladu s kaznivimi dejanji, ki so sama po sebi opredeljena v drugi odločbi EU, tj. Okvirnem sklepu Sveta 2002/475/PNZ. Ta okvirni sklep je bil spremenjen s poznejšo odločbo (2008/919/PNZ) in ga je zdaj nadomestila [Direktiva \(EU\) 2017/541](#) o boju proti terorizmu.

V bistvu je financiranje terorizma iz člena 1(5) kombinacija objektivnih elementov (kot so umor, telesne poškodbe, jemanje talcev, prisiljenje, storitev napadov ali grožnja storitve česar koli zgoraj navedenega) in subjektivnih elementov (kot so dejanja, storjena s ciljem resno ustrahovati prebivalstvo, resno destabilizirati ali uničiti strukture države ali mednarodne organizacije ali prisiliti vlado v opustitev izvajanja ukrepov).

Financiranje terorizma je zagotavljanje ali zbiranje finančnih sredstev z namenom, da bodo uporabljena za storitev terorističnih dejanj ne glede na to, ali jih storijo teroristične organizacije ali posamezniki, ki delujejo sami ali v majhnih mrežah.

Odvetniki bi se morali zavedati, da lahko financiranje terorizma vključuje sredstva zakonitega ali nezakonitega izvora – od osebnih donacij do premoženjske koristi, pridobljene s kaznivimi dejanji, kot so razpečevanje mamil, prisiljenje ali trgovina z ljudmi. Izhaja lahko tudi iz sredstev, zbranih s preusmerjanjem ali izkoriščanjem naravnih virov.

Prikrivanje namembnosti zakonitih sredstev, ki se uporabljajo za namene kaznivih dejanj, je v bistvu pranje denarja v obratni smeri.

Ali sistem EU za AML/CTF zajema odvetnike in če jih, v zvezi s katerimi dejavnostmi?

V členu 2 direktive je posebej navedeno, da se uporablja za neodvisne pravne strokovnjake. V njem so navedene tudi konkretne dejavnosti, ki jih zajema direktiva (člen 2(1)(3), točka (b)).

Člen 2

1. Ta direktiva se uporablja za naslednje pooblaščen subjekte:

[...]

(3) naslednje fizične ali pravne osebe pri izvajanju njihovih poklicnih dejavnosti:

(a) revizorje, zunanje računovodje in davčne svetovalce ter katero koli drugo osebo, ki se zaveže, da bo zagotovila bodisi neposredno bodisi prek drugih oseb, s katerimi je ta druga oseba povezana, materialno pomoč, pomoč ali svetovanje o davčnih zadevah kot glavno poslovno ali poklicno dejavnost;

(b) notarje in druge neodvisne pravne strokovnjake, kadar v imenu svoje stranke in zanjo sodelujejo pri kakršni koli finančni transakciji ali transakciji nepremičnin ali kadar svoji stranki pomagajo pri načrtovanju ali izvajanju transakcij v zvezi z:

(i) nakupom ali prodajo nepremičnin ali poslovnih subjektov;

(ii) upravljanjem denarja, vrednostnih papirjev ali drugega premoženja stranke;

(iii) odpiranjem ali upravljanjem bančnih ali varčevalnih računov ali računov vrednostnih papirjev;

(iv) urejanjem prispevkov, potrebnih za ustanovitev, delovanje ali upravljanje družb;

(v) ustanavljanjem, delovanjem ali upravljanjem skladov, družb, fundacij ali podobnih struktur;

Zato so „neodvisni pravni strokovnjaki“, ki izvajajo dejavnosti, navedene v členu 2(1)(3), točka (b)(i)–(v), zgoraj, ki se štejejo za izpostavljene tveganju pranja denarja, zajeti v nalogah, navedenih v direktivi, kar pomeni, da tisti odvetniki, ki opravljajo le delo, ki ni navedeno v

členu 2(1)(3), točka (b)(i)–(v), kot je pravdanje, ali morda delo nekaterih notranjih odvetnikov ali odvetnikov, ki delajo za javne organe, ne bodo zajeti v nalogah iz direktive. Na primer, notranji odvetnik lahko dela za banko, sama banka pa je pooblaščen subjekt.

Obstajajo drugi poklici, ki niso vključeni v zgornjo opredelitev, vendar so tudi zajeti v obveznosti direktive v skladu s členom 2, kot so davčni svetovalci „ter kater[a] koli drug[a] oseb[a], ki se zaveže, da bo zagotovila bodisi neposredno bodisi prek drugih oseb, s katerimi je ta druga oseba povezana, materialno pomoč, pomoč ali svetovanje o davčnih zadevah kot glavno poslovno ali poklicno dejavnost“, in ponudniki storitev za sklade in družbe. Odvetnik, ki zagotavlja take storitve, bi bil prav tako vključen v obveznosti direktive.

Odvetnik, zaposlen pri pravnem subjektu, je posebej zajet v členu 46(1) direktive, ki določa, da obveznosti direktive potem veljajo za pravni subjekt:

Člen 46(1)

Kadar fizična oseba, ki spada v katero koli od kategorij iz točke 3 člena 2(1), poklicno dejavnost izvaja kot zaposlena pri pravni osebi, se obveznosti iz tega oddelka nanašajo na pravno osebo in ne na fizično osebo.

Nadaljnje opredelitve konkretnih določb o AML/CTF bodo po potrebi sledile v besedilu.

PRISTOP, KI TEMELJI NA TVEGANJU

Splošno

Za naloge odvetnika v skladu s 4. direktivo o AML velja pristop, ki temelji na tveganju, ki je pomembno načelo znotraj zakonodaje EU o AML, ki določa področje in obseg zahtevanih dejavnosti.

V bistvu pristop, ki temelji na tveganju, pomeni, da bi morali odvetniki prepoznati, oceniti in razumeti tveganja za ML/TF, ki so jim izpostavljeni, ter na podlagi opredeljenih tveganj in njihovega obsega uspešno in učinkovito sprejeti potrebne ukrepe za AML/CTF za zmanjšanje in obvladovanje tveganj. Povedano krajše, obstajati bi moral ciljno usmerjen pristop, ki bi bil osredotočen na tisto, kar pomeni tveganje.

Tak pristop omogoča:

- dodelitev sredstev tja, kjer so tveganja večja;
- zmanjšanje stroškov zaradi zagotavljanja skladnosti in bremen, ki jih nosijo stranke;
- večjo prožnost za odzivanje na nastajajoča tveganja zaradi spreminjanja metod ML/TF.

Pomembna temeljna določba direktive je člen 8:

Člen 8

1. Države članice zagotovijo, da pooblaščen subjekti sprejmejo ustrezne ukrepe za prepoznavo in oceno tveganj pranja denarja in financiranja terorizma ob upoštevanju dejavnikov tveganja, vključno s tistimi, ki so povezani z njihovimi strankami, državami ali geografskimi območji ter proizvodi, storitvami, transakcijami ali distribucijskimi potmi. Ti ukrepi so sorazmerni z naravo in velikostjo pooblaščenih subjektov.

2. Ocene tveganj iz odstavka 1 se dokumentirajo, redno posodabljaajo ter dajo na voljo ustreznim pristojnim organom in zadevnim samoregulativnim organom. Pristojni organi se lahko odločijo, da posamezne dokumentirane ocene tveganj niso potrebne, kadar so specifična tveganja, ki so neločljivo povezana s sektorjem, jasna in razumljena.

3. Države članice zagotovijo, da imajo pooblaščen subjekti vzpostavljene politike, kontrole in postopke za učinkovito blažitev in obvladovanje ocen tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, prepoznanih na ravni Unije, države članice in pooblaščenega subjekta. Te politike, kontrole in postopki so sorazmerni z naravo in velikostjo pooblaščenih subjektov.

4. Politike, kontrole in postopki iz odstavka 3 vključujejo:

(a) razvoj notranjih politik, kontrol in postopkov, vključno z referenčnimi praksami obvladovanja tveganj, skrbnim preverjanjem strank, poročanjem, vodenjem evidenc, notranjim nadzorom, zagotavljanjem skladnosti s predpisi, vključno z imenovanjem uradne osebe za zagotavljanje skladnosti s predpisi na vodstveni ravni, kadar je to primerno glede na obseg in naravo poslovanja, in varnostnim preverjanjem zaposlenih;

(b) neodvisno revizijsko funkcijo za preskušanje notranjih politik, kontrol in postopkov iz točke (a), kadar je to primerno glede na obseg in naravo poslovanja.

5. Države članice od pooblaščenih subjektov zahtevajo, da pridobijo odobritev njihovega višjega vodstva za politike, kontrole in postopke, ki jih uvedejo, ter da spremljajo in po potrebi okrepijo sprejete ukrepe.

Posledica te je, da morajo odvetniki:

- sprejeti ustrezne korake za opredelitev, oceno in razumevanje tveganj glede ML/TF, s katerimi se srečuje njihova lastna odvetniška družba, in
- imeti dokumentirane politike, kontrole in postopke, ki omogočajo odvetniškim družbam upravljanje, spremljanje in uspešno zmanjšanje različnih tveganj, ki so bila opredeljena, zajemajo pa vsaj stvari, navedene v členu 8(4)(a).

Ocena tveganja bi morala potekati na ravni celotne odvetniške pisarne ter tudi na ravni vsake stranke in vsake zadeve, na katero opozori stranka. Za celotno odvetniško pisarno so elementi,

kot sta starost stranke odvetniške družbe in vrsta storitev, značilni dejavniki tveganja, preglede tveganja pa bi bilo treba opravljati, ko se ti dejavniki spremenijo v materialnem smislu.

Vodenje evidenc je zelo pomembno v celotnem postopku AML/CTF: politik in postopkov, kot je navedeno zgoraj, sprejetih odločitev, sumov in razkritij, ter ustreznih dokumentov in razprav.

Člen 46(1) direktive določa nadaljnje naloge, naložene državam članicam, v zvezi z osebjem, zaposlenim v odvetniški družbi – treba jih je ozaveščati o politikah družbe, vključno z varstvom podatkov, in treba jih je usposablјati v zvezi z AML/CTF.

Člen 46

1. Države članice zahtevajo, da pooblašćeni subjekti sprejmejo ukrepe, ki so sorazmerni z njihovimi tveganji, naravo in velikostjo, s čimer zagotovijo, da so njihovi zaposleni seznanjeni z določbami, sprejetimi v skladu s to direktivo, vključno z ustreznimi zahtevami glede varstva podatkov.

Ti ukrepi vključujejo udeležbo njihovih zaposlenih v posebnih stalnih programih usposabljanja, da bi lažje prepoznali transakcije, ki bi lahko bile povezane s pranjem denarja ali financiranjem terorizma, ter da bi se naučili ukrepati v takšnih primerih.

Pristop, ki temelji na tveganju, lahko uspešno izvajajo odvetniki, ki uporabljajo nekatere postopke. Vse to bo podrobneje pojasnjeno na nadaljnjih straneh, ki sledijo, vendar pa je mogoće na splošno povzeti v naslednjih alineah:

Primer

Postopek sprejema stranke:

- redno ugotavljanje in preverjanje identitete vsake stranke (zlasti če se spremeni identiteta stranke);
- ugotavljanje dejanskega lastnika in razumni ukrepi, sprejeti za preverjanje njegove identitete;
- razumevanje okolišćin in poslovanja stranke glede na naravo, obseg in čas storitev, ki se zagotavljajo. Te informacije je mogoće dobiti od strank na običajnem tećaju.

Razmislek o prevzemu stranke:

- po zaključku postopka sprejema stranke razmislek o tem, ali obstaja tveganje, da odvetnik stori materialno kršitev pranja denarja s pomoćjo stranki;
- ocena tveganja, opravljena v zvezi s kakršnimi koli opozorilnimi znaki in pojasnili, ki jih želi stranka, vključno s preverjanjem identitete, da se odloči, ali posel izvesti ali nadaljevati.

Stalno spremljanje stranke:

- stalno spremljanje profila strank zaradi znakov pranja denarja in financiranja terorizma, zlasti če je stranka politično izpostavljena oseba ali prihaja iz države z visokim tveganjem;

- sprejetje pristopa, ki temelji na tveganju, k oceni tveganj pranja denarja in financiranja terorizma po stranki, vrsti pravne storitve, sredstvih in strankine izbire odvetnika.

Kako izvesti oceno tveganja

Pri izvajanju ocene tveganja za odvetniško pisarno se odvetnikom svetuje, naj upoštevajo:

- informacije o tveganjih pranja denarja in financiranja terorizma, ki jih da na voljo nacionalni nadzorni organ glede na lastno oceno tveganja;
- dejavnike tveganja v zvezi:
 - s strankami, na primer, ali ima odvetniška pisarna stabilno bazo strank (manjša verjetnost tveganja) ali veliko fluktuacijo strank (večja verjetnost tveganja); v katerih sektorjih poslujejo (nepremičninski sektor ali industrija orožja lahko pomenita večjo verjetnost tveganja); in stranke s podjetji z velikim gotovinskim prometom (večja verjetnost tveganja);
 - z državami ali regijami, v katerih posluje odvetniška pisarna – glej oddelek o tretjih državah z visokim tveganjem spodaj;
 - s proizvodi ali storitvami, na primer, ali se odvetniška pisarna ukvarja s pomočjo strankam pri nepremičninskih transakcijah, ustanavljanju ali upravljanju skladov, podjetij in dobrodelnih organizacij (vse pomenijo večjo verjetnost tveganja);
 - s transakcijami – glej primere v predhodni točki;
 - z distribucijskimi potmi, kot so gotovinska plačila;
- naravo kakršnih koli vprašanj iz prejšnjih poročil o sumljivih transakcijah, ki jih je pripravila odvetniška pisarna;
- elemente:
 - nacionalne ocene tveganja, vzajemnih vrednotenj FATF ali javno dostopnih gradiv v zvezi s tveganji v državah, kjer posluje odvetniška pisarna;
 - nadnacionalne ocene tveganja EU;
 - vsakega drugega gradiva, na primer novinarskih člankov, ki poudarjajo vprašanja, ki so se pojavila v določenih jurisdikcijah.

Po oceni tveganj bi bilo treba prizadevanja usmeriti v olajševalne dejavnike ali razumne kontrole, ki se lahko izvajajo za obvladovanje tveganj in zmanjšanje njihove pomembnosti na sorazmerno in sprejemljivo raven, kjer je to mogoče (če jih ni mogoče zmanjšati na tako raven, bi moral odvetnik seveda razmisliti o tem, da zadeve ne bo nadaljeval). Obstajajo številni morebitni olajševalni dejavniki, ki se lahko štejejo za politike v ustreznih primerih, na primer:

- preiskovanje izvora sredstev v primerih večjega tveganja;
- prepoved uporabe računa odvetniške pisarne za stranke brez spremljevalnih pravnih storitev;
- omejevanje gotovinskih plačil, na primer nad določeno mejo tako v pisarni kot na bančnem računu;
- sprotno seznanjanje z nastajajočimi težavami;
- izvajanje nadaljnjih preiskav, če stranka preprosto zahteva, da odvetniška pisarna prevzame mehanske vidike ustanavljanja pravnega subjekta, ne da bi iskala pravno svetovanje o primernosti strukture subjekta.

Vendar pa je ocena tveganja za celotno odvetniško pisarno ločena od ocene tveganja za posamezen primer. Ne glede na oceno tveganja za odvetniško pisarno bi bilo treba glede na tveganje oceniti vsako ločeno transakcijo, ki jo zajema področje uporabe zgoraj navedenega člena 2(1)(3), točka (b)(i)–(v), direktive, ob upoštevanju:

- namena transakcije ali poslovnega odnosa;
- velikosti transakcije, ki jo izvede stranka;
- pravilnosti in trajanja poslovnega odnosa.

Številna enaka tveganja, ki so se pojavila v oceni za celotno odvetniško pisarno, so morda pomembna v zvezi z določeno transakcijo, in torej niso ponovljena.

Na splošno je vključevanje glavnih pravnikov ali vodij odvetniških družb (ne glede na velikost) v AML/CTF je pomemben vidik uporabe pristopa, ki temelji na tveganju, saj tako vključevanje krepi kulturo skladnosti, zagotavlja, da osebe spoštuje politike, postopke in procese za uspešno obvladovanje tveganj.

Velikost družbe

Odvetniki v majhnih pisarnah ali pisarnah z enim zaposlenim potrebujejo morda drugačen pristop k oceni njihovih odvetniških družb, ki temelji na tveganju, glede na to, da je verjetno, da lahko namenijo manj sredstev kot mnogo večje družbe.

Upoštevati bi bilo treba sredstva, ki jih je mogoče razumno dodeliti za izvajanje in upravljanje ustrezno razvite ocene tveganja.

Od samostojnega izvajalca se po navadi ne pričakuje, da bo namenil enako raven sredstev, kot jih zagotavlja večja družba; od samostojnega izvajalca se prej pričakuje, da bo razvil ustrezne sisteme in kontrole z oceno, ki je sorazmerna področju ter naravi odvetniške pisarne in njenih strank.

Od malih podjetij, ki zagotavljajo storitve predvsem lokalno, in od strank z majhnim tveganjem na splošno ni mogoče pričakovati, da bodo posvečale veliko časa izvajanju ocen tveganja.

Za samostojne izvajalce je morda bolj smiselno, da se oprejo na javno dostopne evidence in informacije, ki jih priskrbi stranka za oceno tveganja, kot bi to bilo za veliko odvetniško družbo, ki ima raznoliko bazo strank z različnimi profili tveganja.

Vendar če je vir javni register ali stranka, vedno obstaja morebitno tveganje glede pravilnosti informacij. Samostojne izvajalce in mala podjetja lahko storilci kaznivih dejanj štejejo za večjo tarčo za vpletene v pranje denarja kot velike odvetniške družbe. Zato se od pravnih strokovnjakov v številnih jurisdikcijah in odvetniških pisarnah zahteva, naj izvedejo oceno tveganja v zvezi s splošnimi tveganji njihove odvetniške pisarne ter tudi v zvezi z vsemi novimi in obstoječimi strankami, vključenimi v enkratne posebne transakcije. Poudarek mora biti na naslednji oceni, ki temelji na tveganju.

Na primer, v zvezi z velikostjo družbe je pomemben dejavnik, ki ga je treba upoštevati, ta, ali bi bila stranka in predlagano delo neobičajna, tvegana ali sumljiva za določenega pravnega strokovnjaka. Ta dejavnik je treba upoštevati v okviru pisarne pravnega strokovnjaka ter tudi pravnih, poklicnih in etičnih obveznosti v jurisdikciji oziroma jurisdikcijah pisarne.

SKRBNO PREVERJANJE STRANK

Uvod

Skrbno preverjanje strank vključuje naslednje dejavnosti (podrobneje obravnavane spodaj) na podlagi dejstva, da lažje prepoznamo sumljive transakcije, če poznamo svojo stranko in razumemo razloge za navodila, ki nam jih dajo:

- stranko morate identificirati in preveriti njihovo identiteto, razen če stranko že poznate;
- ugotoviti morate, kdo je dejanski lastnik, ki ni stranka, in sprejeti razumne ukrepe za preverjanje identitete ter
- oceniti morate in po potrebi pridobiti informacije o namenu in predvideni naravi poslovnega odnosa ali občasne transakcije.

Okoliščine, v katerih je treba izvesti skrbno preverjanje strank, so navedene v členu 11 direktive:

Člen 11

Države članice zagotovijo, da pooblaščen subjekt uporablja ukrepe skrbnega preverjanja strank v naslednjih okoliščinah:

(a) ob vzpostavitvi poslovnega odnosa;

(b) pri izvajanju občasne transakcije, ki:

(i) znaša 15 000 EUR ali več, bodisi da gre za transakcijo, izvedeno z enim dejanjem ali z več dejanji, za katere kaže, da so povezana, ali

(ii) predstavlja prenos sredstev, kot je opredeljeno v točki (9) člena 3 Uredbe (EU) 2015/847 Evropskega parlamenta in Sveta (12), ki presega 1 000 EUR;

(c) v primeru oseb, ki trgujejo z blagom, kadar izvajajo občasne gotovinske transakcije, ki znašajo 10 000 EUR ali več, bodisi da gre za transakcijo, izvedeno z enim dejanjem ali z več dejanji, za katere kaže, da so povezana;

(d) kar zadeva ponudnike storitev iger na srečo, ob izplačilu dobičkov, ob vplačilu stav ali obojem, kadar izvajajo transakcije, ki znašajo 2 000 EUR ali več, bodisi da gre za transakcijo, izvedeno z enim dejanjem ali z več dejanji, za katere kaže da so povezana;

(e) kadar obstaja sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ne glede na kakršno koli odstopanje, izvzetje ali mejno vrednost;

(f) kadar obstajajo dvomi v verodostojnost ali ustreznost predhodno pridobljenih podatkov o identifikaciji stranke.

Celoten opis ukrepov skrbnega preverjanja strank vsebuje člen 13:

Člen 13

1. Skrbno preverjanje strank vključuje:

(a) identifikacijo stranke in preverjanje identitete stranke na podlagi dokumentov, podatkov ali informacij, pridobljenih od zanesljivega in neodvisnega vira, vključno, kadar so na voljo, s sredstvi elektronske identifikacije, ustreznimi storitvami zaupanja, kot je opredeljeno v Uredbi (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta (14), ali s kakršnimi koli drugimi varnimi, daljinsko upravljanimi ali elektronskimi postopki za identifikacijo, ki jih urejajo, priznajo, odobrijo ali sprejmejo ustrezni nacionalni organi;

(b) identifikacijo dejanskega lastnika in sprejetje razumnih ukrepov za preverjanje identitete te osebe, tako da pooblaščen subjekt meni, da ve, kdo je dejanski lastnik, vključno s tem, da se za pravne osebe, sklade, družbe, fundacije in podobne pravne ureditve sprejmejo razumni ukrepi za poznavanje lastništva in nadzorne strukture stranke. Kadar je ugotovljeno, da je dejanski lastnik na višjem vodstvenem položaju iz člena 3(6)(a)(ii), pooblaščen subjekt sprejmejo potrebne razumne ukrepe, da preverijo identiteto fizične osebe na višjem vodstvenem položaju in vodijo evidenco sprejetih ukrepov ter morebitnih težav, ki so se pojavile med postopkom preverjanja;

(c) oceno in po potrebi pridobivanje informacij o namenu in predvideni naravi poslovnega odnosa;

(d) stalno spremljanje poslovnega odnosa, vključno s pregledovanjem transakcij, ki se izvajajo v času odnosa, s čimer se zagotovi, da so opravljene transakcije v skladu s poznavanjem stranke s strani pooblaščenega subjekta, poslovnega profila in profila tveganj, po potrebi tudi s poznavanjem izvora sredstev, ter zagotavljanje, da se listine, podatki ali informacije redno posodablajo.

Pooblašчени subjekti pri izvajanju ukrepov iz točk (a) in (b) prvega pododstavka, preverijo, da je vsaka oseba, ki trdi, da deluje v imenu stranke, za to pooblaščen, ter to osebo identificirajo in preverijo njeno identiteto.

Zadnji element, ki ga je treba navesti v tem okviru, je ta, da je poslovni odnos opredeljen v členu 3(13) direktive, in sicer:

Člen 3

(13) „poslovni odnos“ pomeni poslovni, poklicni ali trgovinski odnos, ki je povezan s poklicnimi dejavnostmi pooblaščenega subjekta in za katerega se ob vzpostavitvi stikov predvideva, da bo trajal.

Čas

V členu 11 je pojasnjeno, da je treba skrbno preverjanje strank izvesti bodisi ob vzpostavitvi poslovnega odnosa bodisi pri izvajanju konkretnih občasnih in opredeljenih transakcij. V členu 14 je pojasnjeno, da mora biti skrbno preverjanje strank izvedeno pred katerim koli od teh dogodkov, čeprav lahko države članice dovolijo, da se preverjanje identitete stranke in dejanskega lastnika po potrebi izvede med vzpostavitvijo poslovnega odnosa, da se ne prekine običajno poslovanje, in kadar obstaja majhno tveganje pranja denarja ali financiranja terorizma, še vedno pa čim prej.

Obveznost izvajanja skrbnega preverjanja strank ne obstaja za odvetniške predujme, ki vključujejo dejavnosti zunaj področja uporabe direktive. Vendar mnoge odvetniške družbe skrbnega preverjanja strank ne izvajajo za nove stranke ne glede na naravo zadeve. To strankam omogoča, da lažje preidejo od nereguliranih dejavnosti odvetniške družbe k reguliranim dejavnostim, odvetniške družbe pa so tudi manj obremenjene s stalnim spremljanjem prehoda z občasne transakcije na poslovni odnos.

V zvezi s skrbnim preverjanjem strank obstaja za odvetnike posebna časovna izjema, ki jo vsebuje člen 14(4):

Člen 14

4. Države članice zahtevajo, da pooblaščen subjekt, ki ne more zagotoviti skladnosti z zahtevami skrbnega preverjanja strank, določenimi v točki (a), (b) ali (c) prvega pododstavka člena 13(1), ne izvede transakcije prek bančnega računa, ne vzpostavi poslovnega odnosa ali ne izvede transakcije ter prekine poslovni odnos in razmisli, da bi FIU podala poročilo o sumljivi transakciji v zvezi s stranko v skladu s členom 33.

Države članice prvega pododstavka ne uporabljajo, kadar notarji, drugi neodvisni pravni strokovnjaki, revizorji, zunanji računovodje in davčni svetovalci, in sicer v strogem obsegu, v katerem te osebe ugotavljajo pravni položaj svoje stranke ali ko branijo ali zastopajo to stranko v sodnem postopku ali v zvezi z njim, vključno s svetovanjem o sprožitvi ali izogibanju takšnemu postopku.

Odvetniki morajo vedeti, da je izjema stroga, uporablja pa se le za svetovalno delo in delo s pravnim postopkom in ne za delo s transakcijami.

Obstaja tudi dolžnost izvajanja stalnega spremljanja v skladu s členom 14(5) „v primernem času in z upoštevanjem tveganja tudi za obstoječe stranke, oziroma kadar pride do spremembe relevantnih okoliščin stranke ali kadar ima pooblaščen subjekt v zadevnem koledarskem letu zakonsko dolžnost stopiti v stik s stranko za namene pregleda morebitnih relevantnih informacij o dejanskem lastniku oziroma dejanskih lastnikih“.

Očitna okoliščina za tako stalno spremljanje je, če se od odvetnika zahteva, da izvede transakcijo, ki ne ustreza strankinim znanim sredstvom ali njenim vzorcem vedenja. Ne glede na to je dobra praksa, da se izvaja sistem rednega pregledovanja in obnavljanja skrbnega preverjanja strank. Prav tako je dobra praksa, da se evidentira izvajanje takega spremljanja, če bi se pozneje pojavila vprašanja.

Stopnja

Člen 13 direktive določa splošne zahteve za skrbno preverjanje strank, in sicer:

- (a) identifikacijo stranke in preverjanje identitete stranke na podlagi dokumentov, podatkov ali informacij, pridobljenih od zanesljivega in neodvisnega vira, vključno, kadar so na voljo, s sredstvi elektronske identifikacije, ustreznimi storitvami zaupanja;
- (b) identifikacijo dejanskega lastnika in sprejetje razumnih ukrepov za preverjanje identitete te osebe, tako da pooblaščen subjekt meni, da ve, kdo je dejanski lastnik, vključno s tem, da se za pravne osebe, sklade, družbe, fundacije in podobne pravne ureditve sprejmejo razumni ukrepi za poznavanje lastništva in nadzorne strukture stranke;
- (c) oceno in po potrebi pridobivanje informacij o namenu in predvideni naravi poslovnega odnosa;
- (d) stalno spremljanje poslovnega odnosa, vključno s pregledovanjem transakcij, ki se izvajajo v času odnosa, s čimer se zagotovi, da so opravljene transakcije v skladu s poznavanjem stranke s strani pooblaščenega subjekta, poslovnega profila in profila tveganj, po potrebi tudi s poznavanjem izvora sredstev, ter zagotavljanje, da se listine, podatki ali informacije redno posodabljujejo.

Če nekdo deluje v imenu stranke, mora odvetnik preveriti tudi, da je ta oseba za to pooblaščen, ter to osebo identificirati in preveriti njeno identiteto.

Priloga I k direktivi zagotavlja neizčrpen seznam spremenljivk tveganja, ki jih morajo odvetniki upoštevati pri določanju obsega uporabe ukrepov skrbnega preverjanja strank:

Priloga 1

(i) namen računa ali odnosa;

(ii) višina sredstev, ki jih mora stranka položiti, ali obseg izvedenih transakcij;

(iii) pravilnost ali trajanje poslovnega odnosa.

Kot je že bilo navedeno, dejavnosti AML/CTF temeljijo na tveganju. Obstajata dve stopnji skrbnega preverjanja strank, odvisno od stopnje tveganja: poenostavljeno in okrepljeno skrbno preverjanje strank. V okviru teh dveh stopenj bo več podrobnosti o splošnih določbah zgoraj danih spodaj. Priporočljivo je, da se vsi postopki evidentirajo.

Poenostavljeno skrbno preverjanje

Poenostavljeno skrbno preverjanje je primerno, kadar odvetnik določi, da poslovni odnos ali transakcija predstavlja majhno tveganje pranja denarja ali financiranja terorizma ob upoštevanju posebne ocene tveganja na podlagi posamezne zadeve. Pri poenostavljenem skrbnem preverjanju mora odvetnik stranko, zlasti neznanu, seveda identificirati, upoštevati pa bi bilo treba naslednja vprašanja:

- ime, naslov in telefonska številka;
- pretekla in sedanja zaposlitev stranke;
- kraj in datum rojstva;
- pretekli in sedanji naslov prebivališča;
- poslovni naslov in telefonske številke;
- zakonski stan;
- imena in drugi identifikacijski podatki o zakoncu oziroma zakoncih in otrocih;
- ime in kontaktni podatki računovodje stranke;
- pretekla kazenska evidenca;
- tekoči pravdni postopek;
- davčne napovedi.

Dokazovanje identitete lahko vključuje:

- identifikacijske dokumente, kot so potni listi in vozniška dovoljenja s fotografijo;
- druge oblike potrditve, vključno z zagotovili oseb znotraj reguliranega sektorja ali tistih v vaši odvetniški pisarni, ki so nekaj časa poslovali z osebo.

V večini primerov osebnega preverjanja bi morala predložitev veljavnega potnega lista ali identifikacija z osebno izkaznico večini strank omogočati, da izpolnijo zahteve glede identifikacije na področju AML/CTF. Kopije teh dokumentov bi bilo treba hraniti bodisi v izvirnih tiskanih izvodih, kot overjene tiskane izvode, skene bodisi kot kopije z opombo o vpogledu v izvirnik, kot je ustrezno.

Dobra praksa je tudi imeti bodisi:

- en uradni dokument, ki potrjuje bodisi ime in naslov bodisi ime in datum rojstva;
- uraden dokument, ki potrjuje polno ime stranke, ter drug dokazni dokument, ki potrjuje njeno ime in bodisi njen naslov bodisi datum rojstva.

Če takih dokumentov ni mogoče pridobiti, razmislite o zanesljivosti drugih virov in tveganjih, povezanih s stranko in odvetniškim predujmom. Elektronsko potrjevanje morda samo po sebi zadošča, če odvetnik pri postopku preverjanja uporablja več virov podatkov.

Če so dokumenti v tujem jeziku, morajo odvetniki storiti ustrezne korake, da se utemeljeno prepričajo, da dokumenti dokazujejo identiteto stranke.

Če se odvetnik s stranko ne sestane, mora razmisliti o tem, ali to pomeni dodatno tveganje, ki bi ga bilo treba upoštevati v oceni tveganja stranke, in o posledičnem obsegu uporabljenih ukrepov skrbnega preverjanja strank.

Če stranka ne more zagotoviti standardnega preverjanja, bi bilo treba razmisliti o tem, ali je to skladno z njenim profilom in okoliščinami ali pa je to morda dokaz o ML ali TF. O alternativni dokumentaciji se lahko razmisli, če obstajajo za to dobri razlogi.

Spodaj so oddelki o tretjih državah z velikim tveganjem, politično izpostavljenih osebah in drugih dovzetnostih za ML/TF. Pojavijo se pri okrepljenem skrbnem preverjanju, saj zahtevajo nadaljnje korake, vendar pa bo odvetnik vedel za njihov obstoj, če postavi vprašanja o stranki na začetku, kar odvetniku omogoča, da določi, katera stopnja skrbnega preverjanja strank je primerna. Z drugimi besedami, potrebno je razumevanje obeh stopenj, da bi se prepričali, v katero kategorijo spada določena stranka ali transakcija. Na koncu spodnjega oddelka o okrepljenem skrbnem preverjanju je tudi opis različnih dejavnikov tveganja, ki se običajno imenujejo „opozorilni znaki“, kot pomoč pri njunem razlikovanju.

V Prilogi II k direktivi je neizčrpen seznam dejavnikov in vrst dokazov morebiti manjšega tveganja, ki bi lahko bilo podlaga za poenostavljeno skrbno preverjanje, ter ki jih je treba upoštevati. Razdeljeni so v tri kategorije – vrsta stranke, vrsta transakcije in geografija –, in sicer:

Priloga II

(1) Dejavniki tveganja v zvezi s strankami:

(a) javne družbe, ki kotirajo na borzi in za katere veljajo zahteve glede razkritja (prek borznih pravil, zakonodaje ali izvršilnih sredstev) ter ki nalagajo zahteve za zagotavljanje ustrezne preglednosti dejanskega lastništva;

(b) javne uprave ali javna podjetja;

(c) stranke, ki prebivajo na geografskih območjih z manjšim tveganjem, kot je določeno v točki 3.

(2) Dejavniki tveganja v zvezi s produkti, storitvami, transakcijami ali distribucijskimi potmi:

(a) police življenjskega zavarovanja z nizko premijo;

(b) zavarovalne police pokojninskega sistema, če ni predvidena možnost predčasnega odstopa in se polica ne more uporabiti kot dodatno jamstvo;

(c) pokojninski ali drug podoben sistem, ki zaposlenim zagotavlja pokojnine, če se prispevki vplačujejo z odtegotvanjem od plače in kadar v okviru pravil sistema ni dovoljen prenos pravic na drugo osebo;

(d) finančni produkti ali službe, ki nekaterim vrstam strank zagotavljajo ustrezno opredeljene in omejene storitve, da bi tako povečale dostop za namene finančne vključenosti;

(e) produkti, pri katerih se tveganja pranja denarja in financiranja terorizma obvladuje z drugimi dejavniki, kot so omejitve računa ali preglednost lastništva (npr. določene vrste elektronskega denarja).

(3) Dejavniki geografskega tveganja – registracija, ustanovitev, prebivališče:

(a) države članice;

(b) tretje države, ki imajo učinkovite sisteme AML/CFT;

(c) tretje države, za katere je na podlagi zanesljivih virov ugotovljeno, da imajo nizko stopnjo korupcije ali drugih kaznivih dejanj;

(d) tretje države, ki imajo na podlagi zanesljivih virov, kot so vzajemna vrednotenja, poročila o podrobni oceni ali objavljena poročila o nadaljnjem ukrepanju, uvedene zahteve glede boja proti pranju denarja in financiranju terorizma v skladu z revidiranimi priporočili FATF in te zahteve učinkovito izvajajo.

Po vzpostavitvi poslovnega odnosa bi bilo treba stalno spremljati sprožilne dogodke, ki lahko ustvarijo zahtevo za nadaljnje skrbno preverjanje v prihodnosti.

Ne glede na stopnjo uporabljenega skrbnega preverjanja strank bi morali odvetniki razviti notranjo politiko in postopke, tako da se okrepi skrbnega preverjanja strank, vključno s poenostavljenim

skrbnim preverjanjem, dosledno uporabljajo, ter da obstaja jasen dokaz o uporabljenem pristopu. Nezadovoljivi postopki izpostavljajo odvetnike večjemu tveganju storitve kaznivih dejanj pranja denarja z morebitnimi sankcijami.

Okrepljeno skrbno preverjanje

Okrepljeno skrbno preverjanje je potrebno, kadar so tveganja večja. Člen 18 direktive določa primere transakcij z večjim tveganjem, v katerih je okrepljeno skrbno preverjanje še zlasti potrebno. Stopnjo in naravo spremljanja poslovnega odnosa, da se ugotovi, ali so te transakcije ali dejavnosti videti sumljive, bi bilo treba povečati. Transakcije so:

- kompleksne transakcije;
- nenavadno velike transakcije;
- transakcije, ki se izvajajo v nenavadnem vzorcu;
- transakcije, ki nimajo očitnega gospodarskega ali zakonitega namena.

Priloga III k direktivi v nadaljevanju zagotavlja neizčrpen seznam dejavnikov in vrst dokazov morebiti večjega tveganja, ki bi lahko bilo podlaga za okrepljeno skrbno preverjanje, ter jih je treba upoštevati. Razdeljeni so v tri kategorije – vrsta stranke, vrsta transakcije in geografija –, in sicer:

Priloga III

(1) Dejavniki tveganja v zvezi s strankami:

- (a) poslovni odnos poteka v nenavadnih okoliščinah;*
- (b) stranke, ki prebivajo na geografskih območjih z višjim tveganjem iz točke 3;*
- (c) pravne osebe ali ureditve, ki so nosilci osebnih sredstev;*
- (d) družbe, ki imajo zastopnike delničarjev ali prinosniške delnice;*
- (e) podjetja, ki so gotovinsko intenzivna;*
- (f) lastniška struktura družbe se zdi nenavadna ali prekomerno zapletena glede na naravo njenega poslovanja;*
- (g) stranka je državljan tretje države, ki zaprosi za pravico do prebivanja ali za državljanstvo v državi članici v zameno za prenos kapitala, nakup nepremičnine ali državnih obveznic ali naložbo v gospodarske subjekte v tej državi članici.*

(2) Dejavniki tveganja v zvezi s produkti, storitvami, transakcijami ali distribucijskimi potmi:

- (a) zasebno bančništvo;*
- (b) produkti ali transakcije, pri katerih je morda zaželen anonimnost;*

(c) brezosebni poslovni odnosi ali transakcije brez določenih zaščitnih ukrepov, npr. sredstev elektronske identifikacije, zadevne storitve zaupanja, kot je določeno v Uredbi (EU) št. 910/2014, ali drugih varnih, daljinsko upravljanih ali elektronskih procesov identifikacije, ki jih urejajo, priznavajo, odobrijo ali sprejmejo ustrezni nacionalni organi;

(d) plačilo, prejeta od neznanih ali nepovezanih tretjih oseb;

(e) novi produkti in nove poslovne prakse, vključno z novim načinom dobave, ter uporaba novih ali razvijajočih se tehnologij za nove in obstoječe produkte;

(f) transakcije, povezane z nafto, orožjem, plemenitimi kovinami, tobačnimi izdelki, kulturnimi predmeti in drugimi predmeti arheološkega, zgodovinskega, kulturnega in verskega pomena ali posebne znanstvene vrednosti ter s slonovino in zaščitnimi vrstami.

(3) Dejavniki geografskega tveganja:

(a) brez poseganja v člen 9 države, za katere je na podlagi zanesljivih virov, kot so vzajemna vrednotenja, poročila o podrobni oceni ali objavljena poročila o nadaljnjem ukrepanju, ugotovljeno, da nimajo ustreznih sistemov AML/CFT;

(b) države, za katere je na podlagi zanesljivih virov ugotovljeno, da imajo znatno stopnjo korupcije ali drugih kaznivih dejanj;

(c) države, za katere veljajo sankcije, embargi ali podobni ukrepi, ki jih je izdala npr. Unija ali Združeni narodi;

(d) države, ki zagotavljajo financiranje ali podporo terorističnim organizacijam ali v katerih delujejo teroristične organizacije s seznama potrjenih terorističnih organizacij.

Razdelitev v tri kategorije – stranka, storitev in geografija – je koristno vodilo v celotnem postopku skrbnega preverjanja.

Nadaljnje koristno načelo je, da je obseg, v katerem mora odvetnik pridobiti in pregledati dokaze o finančnem položaju stranke, ali vsak drug dejavnik tveganja odvisen od profila tveganja stranke ali zadeve. V primerih okrepljenega skrbnega preverjanja je ta zahteva strožja. Nekatera preverjanja so dobra praksa v vseh primerih – na primer, preverjanje izvora sredstev in izvora premoženja je koristno praktično orodje za splošno zaščito odvetnikove pisarne.

Zanašanje na tretje osebe

Člen 25 direktive državam članicam omogoča, da odvetnikom (in drugim pooblaščenim subjektom) dovolijo, da se za izpolnitev zahtev skrbnega preverjanja strank zanesejo na tretje osebe. Glede na diskrecijsko pravico, ki jim je priznana, imajo lahko države članice različna pravila, ki bi jih bilo treba preveriti. Vendar direktiva izrecno določa, da „končno odgovornost za izpolnjevanje teh zahtev [skrbnega preverjanja strank] nosi pooblaščen subjekt, ki se zanese na tretjo osebo“. Zato bi morali odvetniki vedno vprašati, kakšne poizvedbe v zvezi s skrbnim preverjanjem strank je izvedla druga oseba, da bi zagotovila, da so skladne z direktivo in pristopom, ki temelji na tveganju.

Člen 26 omejuje tretje osebe, na katere se lahko odvetnik (in drugi, ki so pooblaščen v skladu z direktivo) zanese:

Člen 26

1. V tem oddelku „tretje osebe“ pomeni pooblaščen subjekte, ki so navedeni v členu 2, včlanjene organizacije ali federacije teh pooblaščenih subjektov ali druge institucije ali osebe v državi članici ali tretji državi, ki:

(a) uporabljajo zahteve glede skrbnega preverjanja strank in glede vodenja evidenc, ki so enakovredne zahtevam iz te direktive, in

(b) katerih skladnost z zahtevami iz te direktive se nadzoruje na način, ki je v skladu z oddelkom 2 poglavja VI.

Z drugimi besedami, za same tretje osebe morajo bodisi veljati obveznosti direktive bodisi sistem, skladen z zahtevami direktive glede skrbnega preverjanja strank, vodenja evidenc in nadzora.

Države članice odvetnikom (in drugim pooblaščenim subjektom) ne smejo dovoliti, da se zanesejo na tretje osebe s sedežem v tretjih državah z visokim tveganjem (glej več o tem spodaj). Države članice lahko izvzamejo podružnice in hčerinske družbe v večinski lasti pooblaščenih subjektov s sedežem v EU, kadar v celoti spoštujejo politike na ravni skupine in postopke v skladu z zahtevo direktive glede politik in praks na ravni skupine (člen 45).

Na splošno bi morali odvetniki zagotoviti, da predložene informacije o skrbnem preverjanju strank niso zastarele, in se zavedati, da se ocena tveganja osebe, na katero se zanašajo, morda ne ujema z odvetnikovo lastno oceno tveganja. Morda se ni vedno primerno zanesti na drugo osebo, odvetniki pa bi morali za zanašanje šteti, da samo po sebi pomeni tveganje. Na splošno bi se morali odvetniki zadovoljiti, da tretja oseba:

- uživa dober ugled;
- je regulirana, nadzorovana in spremljana;
- ima vzpostavljene ukrepe za izpolnjevanje zahtev glede skrbnega preverjanja strank in vodenja evidenc;
- ima potrebne informacije v zvezi s tveganji za posamezne države v državi, kjer posluje.

Politike, kontrole in postopki v pisni obliki

Pomembno je, da imajo odvetniki pisne politike, kontrole in postopke kot del ocene tveganja svojih pisarn, zlasti pa v zvezi s skrbnim preverjanjem strank.

To so področja, v zvezi s katerimi je pomembno ali koristno, da so evidentirana v pisni obliki:

- kako odvetnik ali odvetniška družba razume ključna tveganja AML/CTF, s katerimi se srečuje;
- viri, ki se uporabljajo za izpolnjevanje ocene tveganja AML/CTF;
- raven osebja znotraj odvetniške družbe, ki lahko uveljavlja pravico do lastne presoje v zvezi s politikami in postopki, ter okoliščine, v katerih je navedeno pravico do lastne presoje mogoče uveljavljati;
- zahteve glede skrbnega preverjanja strank, ki jih je treba izpolnjevati za poenostavljeno, standardno ali okrepljeno skrbno preverjanje (pri čemer je standardno preverjanje med poenostavljenim in okrepljenim skrbnim preverjanjem; na splošno zajema primere, v katerih obstaja morebitno tveganje, vendar ni verjetno, da se bo tako tveganje uresničilo);
- kdaj sta dovoljena zunanje izvajanje obveznosti glede skrbnega preverjanja strank in zanašanje ter pod katerimi pogoji;
- kako boste omejili delo, ki poteka v zvezi s spisom, kadar skrbno preverjanje strank ni bilo zaključeno;
- okoliščine, v katerih je dovoljeno odloženo skrbno preverjanje strank;
- kdaj se bodo sprejemala gotovinska plačila;
- kdaj se bodo sprejemala plačila tretjih oseb ali slednjim izvrševala;
- odločitve, sprejete zunaj običajne politike, na primer če se sprejme odločitev o uvedbi dodatnih kontrol v zvezi s stranko ali zadevo.

Za odvetniške družbe (in druge pooblaščen subjekte), ki so del skupine, obstajajo posebna pravila iz člena 45.

Člen 45

1. Države članice od pooblaščenih subjektov, ki so del skupine, zahtevajo, da za namene AML/CFT izvajajo politike in postopke na ravni skupine, vključno s politikami varstva podatkov ter politikami in postopki v zvezi z izmenjavo informacij znotraj skupine. Te politike in postopki se učinkovito izvajajo na ravni podružnic in hčerinskih družb v večinski lasti v državah članicah in tretjih državah.

2. Države članice zahtevajo, da pooblaščen subjekt, ki upravlja podjetja v drugi državi članici, zagotovijo, da ta podjetja spoštujejo nacionalne določbe zadevne druge države članice za prenos te direktive.

3. Kadar imajo pooblašчени subjekti podružnice ali hčerinske družbe v večinski lasti v tretjih državah, v katerih so minimalne zahteve AML/CFT manj stroge kot zahteve države članice, države članice zagotovijo, da njihove podružnice in hčerinske družbe v večinski lasti v tretji državi izvajajo zahteve države članice, tudi v zvezi z varstvom podatkov, kolikor to dopušča pravo tretje države.

[...]

5. Države članice zahtevajo, da takrat, kadar pravo tretje države ne dovoljuje izvedbe politik in postopkov iz odstavka 1, pooblašчени subjekti zagotovijo, da podružnice ali hčerinske družbe v večinski lasti v zadevni tretji državi uporabljajo dodatne ukrepe, s katerimi učinkovito obvladujejo tveganje pranja denarja ali financiranja terorizma, in o tem obvestijo pristojne organe njihove matične države članice. Če dodatni ukrepi ne zadostujejo, pristojni organi matične države članice izvedejo dodatne nadzorne ukrepe, vključno s tem, da od skupine zahtevajo, da ne vzpostavi poslovnih odnosov ali jih prekine, da ne izvede transakcij in da, kadar je to potrebno, preneha z delovanjem v tretji državi.

Z drugimi besedami, če so del skupine, morajo podružnice za namene AML/CTF izmenjati informacije znotraj skupine. Podružnice morajo spoštovati nacionalne določbe o AML/CTF države članice, v kateri imajo sedež.

Če je podružnica v tretji državi z nižjimi standardi AML/CTF, mora podružnica upoštevati pravila o AML/CTF države članice, v kateri je odvetniška družba v obsegu, ki ga dopušča lokalno pravo tretje države. Če tretja država ne dovoli izvajanja politik in postopkov odvetniške družbe, morajo podružnice uporabiti dodatne ukrepe za AML/CTF, odvetniška družba pa mora o tem ustrezno obvestiti lastne pristojne organe. Če ti dodatni ukrepi ne zadostujejo, mora država članica izvajati dodatne nadzorne ukrepe s pravico, da po potrebi od odvetniške družbe zahteva zaprtje podružnice.

Kot vedno pa bi morali odvetniki redno pregledovati in posodabljati svoje politike, kontrole in postopke na ravni skupine ter hraniti pisno evidenco o vseh morebitnih izvedenih spremembah. Odvetniki bi morali voditi tudi pisno evidenco o ukrepih, sprejetih za sporočanje politik na ravni skupine, in o vseh njihovih morebitnih spremembah, svojemu osebju.

Vodenje evidenc

Popolnoma ločeno od pisnih postopkov člen 40 direktive določa, da je obvezno vodenje evidenc. Te evidence se morajo hraniti še pet let po koncu poslovnega odnosa s stranko ali po datumu občasne transakcije. Zahteva zajema skrbno preverjanje strank in identifikacijo transakcij. Pet let je najkrajše obdobje, določeno v direktivi, vendar bi morali odvetniki preveriti svoje nacionalne zakone, ali je lokalno potrebno daljše obdobje.

Odvetniki morajo v zvezi s skrbnim preverjanjem strank hraniti kopije dokumentov in informacij, potrebnih za izpolnjevanje zahtev glede skrbnega preverjanja strank, vključno s, kadar so na voljo, tiskanimi kopijami ter informacijami, pridobljenimi prek sredstev elektronske identifikacije, ustreznimi storitvami zaupanja ali s kakršnimi koli drugimi varnimi, daljinsko upravljanimi ali elektronskimi postopki za identifikacijo, ki jih sprejmejo ustrezni nacionalni organi.

Odvetnik mora v zvezi s transakcijo hraniti dokazno dokumentacijo in evidence transakcij z originalnimi listinami ali kopijami, ki so po veljavnem nacionalnem pravu sprejemljive kot dokaz v sodnem postopku ter so potrebne za identifikacijo transakcij. Evidence bi morale zadostovati, da bi omogočale rekonstrukcijo posameznih transakcij (vključno z uporabljenimi zneski in vrstami valut), tako da bi lahko veljale kot dokaz v morebitnem kazenskem pregonu.

Podatki, ki se hranijo pod katerim koli razdelkom, morajo biti izbrisani ob koncu petih let, razen če nacionalni zakon ne določa drugače. V vsakem primeru se podatki nikoli ne smejo hraniti dlje kot deset let.

Družbe

Družba je samostojen pravni subjekt, vendar posluje prek svojih zastopnikov. Odvetniki morajo identificirati in preveriti obstoj družbe.

Identiteto družbe sestavljajo njena ustanovitev, njena poslovna in pravna lastniška struktura.

Odvetniki bi morali preveriti:

- njeno ime;
- njeno matično številko ali drugo številko registracije;
- naslov njenega registriranega sedeža in, če se razlikuje, glavni kraj poslovanja.

Če kotira na borzi, bi morali odvetniki dodatno preveriti:

- zakon, ki velja zanjo in njeno ustanovitev;
- polna imena članov upravnega odbora (ali enakovrednega upravljalnega organa) in oseb višjega vodstva, odgovornih za njeno poslovanje.

Družba, ki kotira na borzi, bo verjetno manj tvegana. Če je tako ocenjeno, bi zadostovalo, da se pridobi potrditev kotacije družbe na reguliranem trgu, kot na primer:

- kopija strani spletnega mesta zadevne borze vrednostnih papirjev, ki prikazuje kotacijo, opremljena z datumom;
- fotokopija kotacije v uglednem dnevnem časopisu;
- informacije od uglednega ponudnika storitev elektronskega potrjevanja ali spletnega registra.

Za hčerinsko družbo družbe, ki kotira na borzi, bodo odvetniki potrebovali dokaz o odnosu med matično in hčerinsko družbo, na primer:

- zadnji izpolnjeni letni obračun hčerinske družbe;

- opomba v zadnjih revidiranih računovodskih izkazih matične ali hčerinske družbe;
- informacije od uglednega ponudnika storitev elektronskega potrjevanja ali spletnega registra;
- informacije iz objavljenih poročil matične družbe, vključno z njenega spletnega mesta.

Kadar odvetniki že delujejo za matično družbo, lahko za preverjanje podrobnosti za hčerinsko družbo uporabijo spis skrbnega preverjanja strank za obstoječo stranko, če je bila obstoječa stranka identificirana po standardih direktive.

Če družba ne kotira na reguliranem trgu, je morda potrebno nadaljnje preverjanje:

- iskanje ustreznega poslovnega registra;
- kopija akta o ustanovitvi družbe;
- vloženi revidirani računovodski izkazi;
- informacije od uglednega ponudnika storitev elektronskega potrjevanja.

Če je družba dobro prepoznavna, lahko odvetniki štejejo, da je stopnja tveganj ML/CT nizka in uporabijo ukrepe skrbnega preverjanja strank na način, sorazmeren s tem tveganjem.

Če je družba registrirana zunaj EU, bi bilo treba poiskati enako vrsto dokumentacije in opraviti enako preverjanje. Seveda so lahko tveganja večja in odvetnik bo morda želel, da dokumente potrdi oseba v reguliranem sektorju ali drug strokovnjak, čigar identiteta se lahko preveri z uporabo strokovnega direktorija.

Skladi

V členu 31 direktive je navedeno, da se določbe o skladih uporabljajo za sklade in tudi za „nekatero vrsto družb Treuhand ali fideicomiso, kadar imajo take ureditve strukturo ali funkcije, ki so podobne skladom. Države članice opredelijo značilnosti, na podlagi katerih se določi, kdaj imajo pravne ureditve strukturo ali funkcije, ki so podobne skladom, v zvezi s temi pravnimi ureditvami, ki jih ureja njihovo pravo.“ Odvetniki bodo zato morali preveriti, ali so taki skladi ali skladom podobne ureditve priznani v njihovih državah članicah.

Člen 3(6) – glej spodaj „Dejansko lastništvo“ – določa seznam dejanskih lastnikov v primeru skladov. V skladu s pojmom sklada po anglosaškemu pravu ta nima pravne osebnosti in zato sam ne more biti stranka. Stranka je lahko ena od strank, opredeljenih v členu 3(6), na primer:

- ustanovitelj;
- skrbnik oziroma skrbniki;

- zaščitnik oziroma zaščitniki ali
- eden ali več upravičencev.

Ugotovitev, katera od teh skupin je lahko stranka oziroma so lahko stranke, bo odločila o tem, za koga mora odvetnik skrbeti in kdo bo imel koristi od svetovanja.

DEJANSKO LASTNIŠTVO

Člen 3(6) določa, kaj pomeni dejansko lastništvo, ki je bistvenega pomena za vse, kar sledi:

Člen 3

(6) „dejanski lastnik“ pomeni vsako fizično osebo oziroma osebe, ki končno posedujejo ali nadzirajo stranko in/ali fizično osebo oziroma osebe, v imenu katerih se izvaja transakcija ali opravlja dejavnost, in zajema vsaj:

(a) v primeru gospodarskih subjektov:

(i) fizično osebo oziroma osebe, ki končno posedujejo ali nadzirajo pravni subjekt prek posrednega ali neposrednega lastništva zadostnega deleža delnic ali glasovalnih pravic ali lastniškega deleža v tem subjektu, vključno z udeležbo v obliki prinosniških delnic ali prek nadzora na druge načine, z izjemo družbe, ki je uvrščena na organizirani trg in mora v skladu s pravom Unije ali primerljivimi mednarodnimi standardi, s katerimi se zagotavlja ustrezna preglednost informacij o lastništvu, spoštovati zahteve po razkritju.

Imetništvo 25 % in ene delnice ali 25 % ali večodstotni lastniški delež v stranki, ki je v lasti fizične osebe, je znak neposrednega lastništva. Imetništvo 25 % in ene delnice ali 25 % ali večodstotni lastniški delež v stranki, ki je v lasti gospodarskega subjekta, ki je pod nadzorom ene ali več fizičnih oseb, ali več gospodarskih subjektov, ki so pod nadzorom iste fizične osebe oziroma oseb, je znak posrednega lastništva. To velja brez poseganja v pravico držav članic, da odločijo, da je že nižji odstotek lahko znak lastništva ali nadzora. Nadzor na druge načine se lahko med drugim določi v skladu z merili iz člena 22(1) do (5) Direktive 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta;

(ii) če na podlagi točke (i), potem ko so izčrpana vsa druga sredstva in kolikor ni razlogov za sum, ni identificirana nobena oseba ali če obstaja kakršen koli dvom, da je identificirana oseba dejanski lastnik oziroma so identificirane osebe dejanski lastniki, fizično osebo oziroma osebe na položaju višjega vodstva, pooblaščen subjekt vodi evidenco ukrepov, sprejetih z namenom identifikacije dejanskega lastništva v skladu s točko (i) in to točko;

(b) v primeru skladov vse naslednje osebe:

(i) ustanovitelja oziroma ustanovitelje;

(ii) skrbnika oziroma skrbnike;

(iii) morebitnega zaščitnika oziroma zaščitnike;

(iv) upravičence ali, kadar je treba posameznike, ki so upravičenci pravne ureditve ali pravnega subjekta, še ugotoviti, kategorijo oseb, v interesu katerih je bila pravna ureditev ali pravni subjekt ustanovljen oziroma v interesu katerih deluje;

(v) vsako drugo fizično osebo, ki izvršuje končni nadzor nad skladom prek neposrednega ali posrednega lastništva ali prek drugačnega nadzora;

(c) v primeru pravnih subjektov, kot so fundacije, in pravnih ureditev, podobnih skladom, fizična oseba oziroma fizične osebe na položaju, enakovrednem ali podobnem tistim iz točke (b);

Člena 30 in 31 direktive obravnavata dejansko lastništvo različnih subjektov, ki so lahko stranke odvetniške družbe, na podlagi tega, da je pomembno, da odvetniki razumejo, kdo so dejanske osebe v ozadju določene transakcije ne glede na to, kateri subjekt se sam predstavlja kot stranka.

V skladu s členom 30 se zdaj od držav članic zahteva, naj vodijo registre dejanskega lastništva, do katerih bodo imeli (med drugim) dostop odvetniki. Seveda bodi ti vsebovali le podrobnosti o subjektih s sedežem v EU in ne zunaj nje. Čeprav je register obvezen, so drugi vidiki prostovoljni, na primer, ali se bo zaračunala pristojbina za informacije iz registra ali bi bil zaradi razkritja nekaterih informacij dejanski lastnik izpostavljen resnim tveganjem.

V členu 30(8) je tudi poudarjeno, da pristop, ki temelji na tveganju, pomeni, da se odvetnik ne bi smel zanašati le na informacije iz registra.

Na splošno bo ne glede na to, ali ima subjekt sedež v EU ali zunaj nje, odvetnik od stranke, ki je subjekt, potreboval naslednjo vrsto informacij:

- ime subjekta, če je registriran, njegovo registracijsko številko, naslov registriranega sedeža in glavni kraj poslovanja;
- imena članov upravnega odbora ali članov enakovrednega upravljalnega organa;
- osebe višjega vodstva, odgovorne za poslovanje;
- zakon, ki velja za subjekt;
- pravne lastnike;
- dejanske lastnike, vključno prek delnic, glasovalnih pravic, lastniškega deleža, prinosniških delnic ali drugačnega nadzora;
- upravne dokumente.

Seveda, če se med poslovnim odnosom spremeni kateri koli od zgornjih podatkov, je treba stranko opozoriti na to, da mora o spremembah obvestiti odvetnika, saj bi lahko vplivale na oceno tveganja.

Člen 31 obravnava sklade in druge vrste pravnih ureditev, kot so družbe za fiduciarne posle, nekatere vrste družb Treuhand ali fideicomiso, kadar imajo take ureditve strukturo ali funkcije, ki so podobne skladom.

Drugi odstavek člena 31(1) vsebuje to obveznost v zvezi s skladi znotraj EU:

Člen 31(1)

Vsaka država članica zahteva, da skrbniki vsakega ekspresnega sklada, ki se upravlja v tej državi članici, pridobijo in imajo na voljo ustrezne, natančne in posodobljene informacije o dejanskem lastništvu sklada. Te informacije vključujejo identiteto:

- (a) ustanovitelja oziroma ustanoviteljev;*
- (b) skrbnika oziroma skrbnikov;*
- (c) morebitnega zaščitnika oziroma zaščitnikov;*
- (d) upravičencev ali razreda upravičencev;*
- (e) vsake druge fizične osebe, ki izvršuje dejanski nadzor nad skladom.*

To informacijo je prav tako treba vključiti v register dejanskega lastništva države članice, v kateri skrbnik (ali skrbniku enakovredna oseba) prebiva ali ima sedež. Vendar če ima skrbnik (ali skrbniku enakovredna oseba) sedež zunaj EU, mora informacije vsebovati register dejanskega lastništva države članice, v kateri skrbnik (ali skrbniku enakovredna oseba) vzpostavi poslovni odnos ali pridobi nepremičnino v imenu sklada.

Kot je že bilo omenjeno zgoraj, se popolnoma enaki pogoji uporabljajo za informacije v zvezi z registrom dejanskega lastništva, vključno s tem, da pristop, ki temelji na tveganju, pomeni, da se odvetnik ne bi smel zanašati le na informacije iz registra.

Količina informacij, ki bi jih moral odvetnik pridobiti od stranke, bo odvisna o vloge, ki jo ima odvetnik. Če odvetnik ustanavlja ali upravlja sklad, družbo ali drugi pravni subjekt ali če deluje kot skrbnik ali direktor sklada, družbe ali drugega pravnega subjekta, se bo od njega zahtevalo, da razume splošni namen strukture in izvor sredstev v strukturi, poleg tega, da lahko identificira dejanske lastnike in obvladujoče osebe.

Od odvetnika, ki skladu, družbi ali drugemu pravnemu subjektu zagotavlja druge storitve (npr. deluje kot registriran sedež), se bo zahtevalo, naj pridobi zadostne informacije, da lahko identificira dejanske lastnike in nadzorne osebe.

Odvetnik, ki ne deluje kot skrbnik, se lahko v ustreznih okoliščinah zanese na povzetek, ki ga pripravijo drugi pravni strokovnjak ali računovodja ali ponudnik storitev za sklade ali družbe ali ustrezne izpiske iz same skrbniške pogodbe, ki odvetniku omogoča, da identificira ustanovitelja, skrbnike, morebitnega zaščitnika, upravičence ali fizične osebe, ki vršijo dejanski nadzor.

Seveda je treba med postopkom skrbnega preverjanja strank dejanskega lastnika paziti. Stranka je lahko na primer zastopnik na podlagi pooblastila ali v svojstvu stečajnega upravitelja. Odvetniki

bi morali biti pozorni na možnost, da se domnevni odnosi z zastopniki uporabljajo za lažje goljufanje.

Priporoča se sorazmeren pristop. Na primer, v primeru kompleksne družbe bi bilo nesorazmerno izvajati neodvisne poizvedbe v več subjektih na več plasteh verige podjetij, da bi se s kopičenjem zelo majhnih deležev v različnih subjektih ugotovilo, da oseba na koncu dosega več kot 25-odstotni delež v gospodarskem subjektu, ki je stranka. Namesto tega bi se morali odvetniki zadovoljiti, da na splošno razumejo lastniško in nadzorno strukturo družbe, ki je stranka.

Oba člena 30 in 31 vsebujeta določbe, ki zahtevajo poročanje o neskladnostih, kar pomeni, da morajo pooblaščen subjekti poročati o vseh neskladnostih, ki jih opazijo med informacijami o dejanskem lastništvu, ki so na voljo v osrednjih registrih, in informacijami o dejanskem lastništvu, ki jih imajo kot pooblaščen subjekti na voljo sami. To velja za informacije o poslovnih registrih in drugih registrih dejanskega lastništva.

Dolžnost dejavnega iskanja takih neskladnosti ne obstaja, dolžnost pa se tudi ne uporablja, kadar za informacije velja zaupnost med odvetnikom in stranko ali kadar neskladnost ni bistvena (kot na primer le začetnica za drugo ime namesto polnega imena). O neskladnosti je lahko najprej obveščena stranka, da se ji tako omogoči, da jo hitro spremeni. Če se sprejme odločitev o tem, da se o neskladnosti ne bo poročalo, na primer ker je ne bistvena, se kljub vsemu svetuje, da se evidentira, kateri ukrep je bil sprejet.

TRETJE DRŽAVE Z VISOKIM TVEGANJEM

Člen 18a direktive vsebuje podrobna navodila o tem, kako poslovati s strankami iz tretjih držav z visokim tveganjem. Komisija je pooblaščen za prepoznavanje tistih držav, ki imajo strateško pomanjkljive sisteme za AML in CTF, da bi zaščitila celovitost finančnega sistema EU. [Najnovjši seznam](#) je bil pripravljen 7. maja 2020. V prilogi 1 so navedene države na tem seznamu.

Dejavniki tveganja, povezani z državo, so seveda pomemben dejavnik v splošni oceni tveganja. Nasprotno, kadar imajo stranke ali dejanski lastniki strank sedež v jurisdikcijah z majhnim tveganjem ali tam poslujejo, pa bi morala ocena tveganja to tudi izražati.

Odvetniki bi morali upoštevati, da morda obstajajo druge jurisdikcije, ki pomenijo veliko tveganje pranja denarja in ki niso na seznamu „tretje države z visokim tveganjem“ Evropske komisije. Na primer, lestvice, ki merijo korupcijo, ki jih zagotavlja Transparency International (globalna NVO, ki se bori proti korupciji), in poročila, ki jih letno zbere Svetovna banka, so lahko nadaljnji koristni viri.

In še, čeprav ta oddelek obravnava države, ki so na seznamu z visokim tveganjem, lahko obstajajo tudi države, posamezniki ali skupine, za katere veljajo „sankcije, embargi ali podobni ukrepi“, kot je navedeno v točki (3) Priloge III, za katere bo treba izvesti okrepljeno skrbno preverjanje. EU in Združeni narodi hranijo take sezname, lahko pa jih hranijo posamezne države članice.

Dodatni dejavniki, navedeni v členu 18a za okrepljeno skrbno preverjanje za tretje države z visokim tveganjem, se večinoma osredotočajo na dodatne informacije, ki se zahtevajo od stranke, in dodatno spremljanje odnosa.

POLITIČNO IZPOSTAVLJENE OSEBE

Opredelitev politično izpostavljene osebe je določena v členu 3(9) direktive:

Člen 3

(9) „politično izpostavljena oseba“ pomeni fizično osebo, ki deluje ali je delovala na vidnih javnih položajih, ki zajemajo naslednje:

(a) voditelje držav, predsednike vlad, ministre in namestnike ministrov ali ministre brez listnice;

(b) poslance parlamentov ali podobnih zakonodajnih organov;

(c) člane vodstvenih organov političnih strank;

(d) člane vrhovnih sodišč, ustavnih sodišč ali drugih sodnih organov na visoki ravni, na odločitve katerih, razen v izjemnih okoliščinah, ni mogoče vložiti nadaljnjih pritožb;

(e) člane računskih sodišč ali svetov centralnih bank;

(f) veleposlanike, odpravnike poslov in visoke častnike oboroženih sil;

(g) člane upravnih, upravljalnih ali nadzornih organov državnih podjetij;

(h) direktorje, namestnike direktorjev in člane odbora ali nosilce enakovrednih funkcij v mednarodnih organizacijah.

Noben od javnih položajev iz točk (a) do (h) ne zajema srednjih ali nižjih uradnikov;

Poudarek je na politično izpostavljenih osebah, saj imajo države članice OECD pomisleke, da so politično izpostavljene osebe uporabile svoj politični položaj za koruptivno lastno obogatitev. Za odnos s politično izpostavljeno osebo bo šlo tudi, kadar je politično izpostavljena oseba dejanski lastnik stranke in kadar je stranka ali njen dejanski lastnik družinski član ali znan ožji sodelavec politično izpostavljene osebe. Družinski člani in ožji sodelavci so opredeljeni tudi v direktivi:

Člen 3

(10) „družinski člani“ zajema naslednje:

(a) zakonca politično izpostavljene osebe ali osebo, ki se obravnava enako kot zakonec politično izpostavljene osebe;

(b) otroke politično izpostavljene osebe in njihove zakonce ali osebe, ki so obravnavane enako kot zakonec;

(c) starše politično izpostavljene osebe;

(11) „osebe, za katere je znano, da so ožji sodelavci“ pomeni:

(a) fizične osebe, za katere je znano, da imajo skupno dejansko lastništvo pravnih subjektov ali pravnih ureditev ali kakršne koli druge tesne poslovne odnose s politično izpostavljeno osebo;

(b) fizične osebe, ki imajo edina dejansko lastništvo pravnega subjekta ali pravne ureditve, za katero je znano, da je bila vzpostavljena oziroma sklenjena v dejansko korist politično izpostavljene osebe.

Člen 20 direktive določa posebne ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja, ki bi jih moral odvetnik sprejeti v zvezi s politično izpostavljeno osebo:

(1) ima ustrezne sisteme upravljanja tveganj, vključno s postopki na podlagi tveganja za ugotavljanje, ali je stranka ali dejanski lastnik stranke politično izpostavljena oseba

Odvetnikom ni treba izvajati obširnih preiskav, da bi ugotovili, ali je oseba politično izpostavljena oseba. Zadostuje, da se upoštevajo informacije, ki jih ima odvetnik ali so splošno znane. Mnoge odvetniške družbe uporabljajo naročniške storitve, ki izvajajo preverjanja glede na zbirke podatkov o politično izpostavljenih osebah. Kateri ukrep sprejeti, je odvisno od splošne ocene tveganja odvetniške pisarne.

Ker je globalni obstoj politično izpostavljenih oseb širok in se nenehno spreminja, obstaja nekaj osnovnih kazalnikov, ki lahko zagotovijo dokaze, in sicer:

- odvetnik, ki prejema sredstva z državnega računa;
- korespondenca stranke ali povezane osebe na uradnem pisemskem papirju;
- medijska poročanja in internetna iskanja.

Odvetnikom prav tako ni treba dejavno preiskovati, ali so dejanski lastniki stranke politično izpostavljene osebe. Vendar, kadar se za dejanskega lastnika ve, da je politično izpostavljena oseba, bi morali odvetniki na podlagi pristopa, ki temelji na tveganju, razmisliti o tem, katere morebitne dodatne ukrepe je treba sprejeti pri poslovanju s stranko.

(2) pridobi dovoljenje višjega vodstva za vzpostavitev ali nadaljevanje poslovnih odnosov s politično izpostavljenimi osebami

„Višje vodstvo“ je v členu 3(12) opredeljeno kot „uradni[k] ali zaposlen[i], ki je dovolj dobro seznanjen z izpostavljenostjo institucije tveganju pranja denarja in financiranja terorizma ter je na dovolj visokem položaju, da sprejema odločitve, ki vplivajo na izpostavljenost institucije tveganju“. Ni v vseh primerih treba, da je član organa v odvetniški družbi, ki je enakovreden upravnemu odboru, in bi torej lahko bil:

- vodja skupine v pisarni;

- drug partner, ki ne sodeluje pri konkretni zadevi;
- partner, ki nadzoruje konkretno zadevo;
- oseba, odgovorna za skladnost z AML/CTF v družbi;
- vodilni družbenik.

(3) sprejme ustrezne ukrepe, da ugotovi izvor premoženja in sredstev, vključenih v poslovne odnose ali transakcije s politično izpostavljenimi osebami

„Izvor sredstev“ se razlikuje od „izvora premoženja“. „Izvor sredstev“ se nanaša na kraj, iz katerega so poslana sredstva stranke ter kako in od kod je stranka dobila denar, da ga je lahko poslala. „Izvor premoženja“ se nanaša na način, kako je nastalo celotno premoženje ali vsa sredstva – na primer z dedovanjem, prodajo premoženja ali dobička iz naložbe. Ocena „izvora premoženja“ je ključna za oceno za AML/CTF.

Če je oseba znana politično izpostavljena oseba, so morda njeni finančni interesi že na voljo v javnem registru.

Sicer bi morala zadostovati vprašanja, postavljena stranki, pri čemer se vsi koraki evidentirajo kot običajno. Vrsta dokumentacije, ki se sprejme za potrjevanje izvora bodisi sredstev bodisi premoženja, bi morala biti odvisna od stopnje tveganja za ML/TF, ki ga predstavlja stranka. Večje kot je tveganje, bolj celoviti in zanesljivi bi morali biti dokumenti, ki jih pridobi odvetnik. Vrste dokumentov, ki bi jih bilo treba upoštevati, vključujejo: bančne izpiske, oporoke, popolne obračunske liste plače, revidirane računovodske izkaze, ki kažejo sredstva, izplačana stranki, kupoprodajne pogodbe, potrdila o drugih transakcijah, dokazilo o prihodku iz osnovnega kapitala in poslovnih dejavnosti, volila ali darila.

Preverjanje izvora premoženja pri stranki z majhnim ali srednjim tveganjem ne pomeni nič drugega kot postavljanje vprašanj in evidentiranje odgovorov. Ko se tveganje povečuje, bi se morala zviševati tudi stopnja vprašanj in zaprosene dokumentacije.

Čeprav je ta nasvet vključen tu pod naslovom v zvezi s politično izpostavljenimi osebami, bi morali odvetniki razmisliti tudi, da bi ga upoštevali kot del stalnega spremljanja vsakega poslovnega odnosa ne glede na to, ali pomeni visoko tveganje ali ne. Kot je bilo navedeno že prej, je preverjanje izvora sredstev koristno praktično orodje za splošno zaščito poslovanja odvetniške družbe.

(4) okrepljeno stalno spremlja te poslovne odnos

Ta vrsta okrepljenega spremljanja bi bila na primer zagotavljanje, da sredstva, ki jih stranka plača, pridejo z določenega računa, znesek pa je sorazmeren z znanim premoženjem stranke. V nasprotnem primeru je treba postaviti več vprašanj.

BREZOSEBNO POSLOVANJE STRANKE

Če je stranka fizična oseba in ni fizično navzoča za namene identifikacije, je to dejavnik, ki ga je treba upoštevati pri ocenjevanju stopnje tveganja ML/TF in posledičnem obsegu vseh ukrepov okrepljenega skrbnega preverjanja.

Seveda stranka, ki ni fizična oseba, nikoli ne more biti fizično prisotna za namene identifikacije in jo bo zastopal zastopnik. Čeprav je neobstoje osebni srečanj z zastopniki take stranke dejavnik tveganja, to ne pomeni samodejno, da je treba izvesti okrepljeno skrbno preverjanje. Oceniti je treba splošno tveganje.

OPOZORILNI ZNAKI

Poleg zgoraj priznanih kategorij obstajajo številne okoliščine, ki bi morale vzbuditi odvetnikovo pozornost, običajno se imenujejo opozorilni znaki.

Ti so ponovno razdeljeni v tri že navedene kategorije tveganja: stranka, transakcija, geografija. Naslednji primeri so izbrani iz „[A lawyer's guide to detecting and preventing money laundering](#)“, ki so ga leta 2014 objavili Svet odvetniških združenj Evrope (CCBE), Mednarodno odvetniško združenje (IBA) in Ameriško odvetniško združenje (ABA), ki ga je zaradi svojih seznamov opozorilnih znakov vredno prebrati v celoti. Geografske primere je mogoče najti v prejšnjem oddelku pod tretjimi državami z visokim tveganjem.

Stranka

- uporaba posrednikov brez utemeljenega razloga;
- izogibanje osebni stiku brez utemeljenega razloga;
- nepripravljenost razkriti informacije, podatke in dokumente, ki so potrebni, da se omogoči izvršitev transakcije;
- uporaba lažne ali ponarejene dokumentacije;
- stranka je poslovni subjekt, ki ga ni mogoče najti na internetu;
- stranka neobičajno pozna običajne zakonsko določene standarde na področju zadovoljive identifikacije strank, vnosov podatkov in poročil o sumljivih transakcijah ali postavlja ponavljajoča se vprašanja o povezanih postopkih;
- stranke so povezane brez očitnega poslovnega razloga ali pa je njihova starost neobičajna za izvrševanje; stranke ali osebe, ki niso enake kot osebe, ki dejansko usmerjajo poslovanje

Transakcija

- neobstoj dobrega pojasnila za uporabo gotovine;
- izvor sredstev je neobičajen, npr. več bančnih računov, bančni računi v tujini, prenos prek države z visokim tveganjem;
- neobstoj dobrega pojasnila za neobičajno kratko odplačilno dobo ali hipoteke, ki se večkrat odplačujejo bistveno pred prvotno dogovorjenim datumom zapadlosti;
- neobstoj dobrega pojasnila za pretirano visoko ali nizko ceno za prenos sredstev
- neobstoj dobrega pojasnila za veliko finančno transakcijo, zlasti če jo zahteva pred kratkim ustanovljena družba, kadar je ne upravičuje poslovna dejavnost, ali za dejavnost stranke;
- izvor sredstev je neobičajen, ker tretja oseba brez očitne povezave financira bodisi transakcijo bodisi pristojbine/davke

Geografija

- države/območja, za katere oziroma katera je na podlagi zanesljivih virov ugotovljeno, da zagotavljajo financiranje ali podporo terorističnim organizacijam ali v oziroma na katerih delujejo teroristične organizacije s seznama potrjenih terorističnih organizacij;
- države, za katere je na podlagi zanesljivih virov ugotovljeno, da imajo znatno stopnjo organiziranega kriminala, korupcije ali drugih kaznivih dejanj, vključno z državami izvora in državami tranzita za prepovedane droge, trgovino z ljudmi ter tihotapljenje in nezakonite igre na srečo;
- države, za katere veljajo sankcije, embargi ali podobni ukrepi, ki so jih izdale mednarodne organizacije, kot sta EU ali Združeni narodi;
- države, za katere je na podlagi zanesljivih virov ugotovljeno, da imajo slabo delujoče upravljanje, kazenski pregon in regulativne sisteme, vključno z državami, za katere je bilo na podlagi podatkov FATF ugotovljeno, da imajo slabo delujoče sisteme AML/CTF, ter v zvezi s katerimi bi morale finančne institucije posebno pozornost posvetiti poslovnim odnosom in transakcijam

UPORABA TEHNOLOGIJE

Odvetniki morda uporabljajo tehnološke rešitve za svoje obveznosti skrbnega preverjanja strank na naslednji način:

- sredstva elektronskega preverjanja posameznikove identitete;
- poslovni register in preverjevalec dejanskega lastništva;
- elektronska orodja za preverjanje strank glede sankcij, politično izpostavljenih oseb in nadzorni sezname škodljivih medijev

Taka uporaba odvetnikov ne odvezuje osebne odgovornosti, ki jo bo ves čas nosil odvetnik. Posledično bi moralo biti osebje odvetnikov, ki uporablja orodja, ustrezno usposobljeno, sami odvetniki pa bi morali poglobljeno razumeti način delovanja orodij.

Uporaba sredstev elektronskega preverjanja identitete lahko družbi prihrani sredstva in je lahko enako varna ali dejansko varnejša od tradicionalnih dokumentov v papirni obliki. Vendar pa bi morali biti odvetniki pozorni na različna tveganja:

- kibernetško varnost in varnost podatkov;
- goljufijo;
- možnost človeške napake z napačnim vnosom;
- stopnjo tveganja, ki ga predstavlja stranka ali transakcija;
- potrebo po povezovanju stranke naročnice z najdeno elektronsko identiteto;
- nedavna narava, zanesljivost in številnost virov, ki jih uporablja ponudnik elektronskih storitev;
- zanesljivost, neodvisnost in preglednost ponudnika ter ali ga je potrdil javni organ ali je del javnega sistema, član priznanega industrijskega organa in izpolnjuje priznane mednarodne področne standarde

Pri obravnavanju poslovnih registrov in preverjevalcev dejanskega lastništva bi morala stopnja tveganja opredeljevati, ali je treba poiskati neodvisne dokaze glede na to, da so taki registri navadno pripravljeni z uporabo podatkov, pridobljenih od samih subjektov. Registrirane informacije morda tudi ne dajejo popolne slike, zato je treba paziti, kako pogosto se za podatke zahteva posodobitev.

V zvezi s preverjanjem strank glede sankcij, politično izpostavljenih oseb in škodljivih medijev bo stopnja tveganja ponovno odločilen dejavnik. Za zadeve ali pisarne z manjšim tveganjem so morda sprejemljive brezplačne ali standardne rešitve. Za zadeve z večjim tveganjem bi bilo treba upoštevati, kako obsežno bi moralo biti preverjanje (npr. dejanski lastniki, direktorji družb), njegovo pogostost in zanesljivost sistemov, ki se uporabljajo, v smislu vnosa, starosti informacij in popolnosti podatkov. Z ustreznim orodjem za preverjanje bi moralo biti mogoče preveriti in identificirati imena in druge nabore podatkov z minimalnimi spremembami, kot so obraten vrstni

red, delno besedilo in kratice ali podatke, ki so v nelatiničnih pisavah, kot so kitajski znaki ali podatki trgovskega zakonika.

OBVEZNOSTI POROČANJA

Uvod

Poročanje o sumljivih transakcijah je v ospredju sistema za AML/CTF, vzpostavljenega z direktivo. Glavna obveznost izhaja iz člena 33:

Člen 33

1. Države članice od pooblaščenih subjektov ter, kadar je ustrezno, od njihovih direktorjev in zaposlenih zahtevajo, da v celoti sodelujejo, tako da nemudoma:

(a) obvestijo FIU na svojo pobudo, tudi prek prijave, kadar pooblaščen subjekt ve, sumi ali ima upravičeni razlog za sum, da so sredstva, ne glede na zadevni znesek, premoženjska korist, pridobljena s kaznivimi dejanji, ali povezana s financiranjem terorizma, in v takšnih primerih nemudoma odgovorijo na zahteve FIU po dodatnih informacijah ter

(b) FIU na njeno zahtevo neposredno posredujejo vse potrebne informacije.

Vse sumljive transakcije, vključno s poskusi transakcij, se prijavi.

V zvezi z odvetniki obstajajo posebne določbe, za katere velja točka 3(b) člena 2(1):

Člen 34

1. Z odstopanjem od člena 33(1) lahko države članice za pooblašcene subjekte iz točke 3(a), (b) in (d) člena 2(1) pooblastijo ustrezen samoregulativen organ zadevne stroke kot organ, ki prejme informacije iz člena 33(1).

Brez poseganja v odstavek 2 določeni samoregulativni organ v primerih iz prvega pododstavka tega odstavka, posreduje informacije FIU nemudoma in nefiltrirane.

2. Države članice obveznosti iz člena 33(1) ne uporabljajo za notarje, druge neodvisne pravne strokovnjake, revizorje, zunanje računovodje in davčne svetovalce le v kolikor se tako izvzetje strogo nanaša na informacije, ki jih prejmejo od ali pridobijo v zvezi z eno od svojih strank med ugotavljanjem pravnega položaja njihove stranke ali ko branijo ali zastopajo to stranko v sodnem postopku ali v zvezi z njim, vključno s svetovanjem o sprožitvi ali izogibanju takemu postopku, ne glede ali so takšne informacije pridobljene pred, med ali po takem postopku.

Če povzamemo, ti določbi od odvetnika zahtevata, da obvesti nacionalno finančnoobveščevalno enoto (FIU), kadar odvetnik „ve, sumi ali ima upravičen razlog za sum“, da so sredstva, ki so sestavni del transakcije, premoženjska korist, pridobljena s kaznivimi dejanji, ali povezana s TF. Države članice lahko zbornicam dovolijo, da prevzamejo dolžnost obveščanja, kar se je v nekaterih državah članicah že zgodilo. Za odvetnike obstaja tudi izvzetje iz poročanja v zelo

strogo omejenih okoliščinah – kadar ugotavljajo pravni položaj svoje stranke ali ko branijo ali zastopajo stranko v sodnem postopku.

Odvetnik po predložitvi poročila o sumljivi transakciji (STR) FIU naj ne bi še naprej deloval za stranko, razen v zelo omejenih okoliščinah.

Člen 35

1. Države članice od pooblaščenih subjektov zahtevajo, da se vzdržijo izvedbe transakcij, za katere vedo ali sumijo, da so povezane s premoženjskimi koristmi, pridobljenimi s kaznivimi dejanji, ali s financiranjem terorizma, dokler ne sprejmejo potrebnih ukrepov v skladu s točko (a) prvega pododstavka člena 33(1) in izpolnijo morebitnih nadaljnjih specifičnih navodil FIU ali pristojnih organov v skladu s pravom zadevne države članice.

2. Kadar se je nemogoče vzdržati izvedbi transakcij iz odstavka 1 ali je verjetno, da bi njihova izvedba onemogočila pregon upravičencev sumljive transakcije, zadevni pooblašчени subjekti nemudoma po tem obvestijo FIU.

Nazadnje, odvetnik bi se seveda moral seznaniti z nacionalnimi postopki za pošiljanje STR FIU.

Razprava o razmerju med temi obveznostmi poročanja, vključno s prepovedjo razkrivanja informacij, ki se ločeno obravnava spodaj, ter zaupnostjo med odvetnikom in stranko se obravnava v oddelku o zaupnosti med odvetnikom in stranko spodaj.

Razkrivanje informacij

Za odvetnike zelo pomemben vidik obveznosti poročanja je določba o nerazkrivanju iz člena 39:

Člen 39

1. Pooblašчени subjekti ter njihovi direktorji in zaposleni zadevni stranki ali drugim tretjim osebam ne razkrijejo dejstva, da so ali bodo v skladu s členom 33 ali 34 posredovali informacije oziroma da takšno posredovanje poteka ali da se je ali bi se lahko uvedla preiskava o pranju denarja ali financiranju terorizma.

Z drugimi besedami, odvetnik stranki ne sme povedati za poročilo o sumljivi transakciji (STR), ki ga je odvetnik izročil FIU. Za tiste, ki te zahteve kršijo, obstajajo sankcije (glej spodaj). Vendar obstaja ena izjema od tega splošnega pravila iz člena 39(6):

Člen 39

6. Kadar poskušajo pooblašчени subjekti iz točke 3(a) in (b) člena 2(1) stranko odvrniti od nezakonite dejavnosti, to ne predstavlja razkritja v smislu odstavka 1 tega člena.

Z drugimi besedami, če odvetnik poskuša stranko odvrniti od dejavnosti pranja denarja, to ne pomeni razkrivanja informacij stranki (tudi če stranka morda domneva, da odvetnik sumi, da je transakcijo morda zaznamovalo pranje denarja). Še vedno se zdi, da je odvetnik dolžan pripraviti STR, vendar pa si lahko v tem času še vedno prizadeva za odvrnitev stranke.

Člen 39(6) odvetniku ne nalaga nobene pravne obveznosti, da mora poskušati stranko odvrniti od nezakonitih dejavnosti. Ob upoštevanju tega je razmerje med odvetnikovimi dejavnostmi iz člena 39(6) po eni strani (odvrniti stranko) in iz člena 33 (dolžnost priprave STR) ter člena 35 (vzdržati se nadaljnjega delovanja) po drugi strani morda najboljše razumeti v naslednjem zaporedju. Člen 33 vsebuje obveznost priprave STR; v takih primerih se morajo odvetniki do odločitve FIU vzdržati nadaljnjega delovanja (člen 35). Vsa morebitna prizadevanja, da se stranko poskusi odvrniti od nezakonitih dejavnosti, se ne štejejo za kršitev člena 39(6). Kljub temu odvetniki svojim strankam ne smejo razkriti informacij o STR.

Ko odvetniki predložijo STR, bi morali resno razmisliti o tem, da za stranko nehajo delovati takoj po pripravi STR, tudi če direktiva take obveznosti ne določa. Odvetnik je lahko pozneje obdolžen, da je vedel za nezakonite dejavnosti, tudi če FIU ne poda negativnega odgovora. Z drugimi besedami: predložitev STR se lahko uporabi zoper odvetnika v nadaljnjih sodnih postopkih.

Če odvetniku uspe stranko odvrniti od nezakonite dejavnosti, obveznost vložitve STR ne obstaja več.

„Ve, sumi ali ima upravičen razlog za sum“ – in splošni pomen besed

To so ključne besede iz člena 33(1)(a), ki jih mora odvetnik upoštevati. Ker gre pri neprijavi za kaznivo dejanje – glej spodaj v oddelku „Sankcije“ –, je pomen teh besed pomemben.

„Ve“ naj bi bil mišljen precej jasno. Običajno pomeni vedenje dejansko vedenje. Postavlja se vprašanje, ali to, da si odvetniki namenoma zatiskajo oči pred resnico, morda pomeni vedenje. Jurisdikcije bi lahko imele v zvezi s tem lastne razlage, vendar pa bi moral biti *prima facie* standard, da ne bo zadostovalo nič manj kot dejansko znanje.

Preskus za „sumi“ je subjektiven. Od odvetnika, ki meni, da je transakcija sumljiva, se ne bi smelo pričakovati, da pozna točno naravo kaznivega dejanja ali da so bila določena sredstva zagotovo sredstva, pridobljena s kaznivim dejanjem. Obveznost, da mora biti sum jasen ali trdno utemeljen na konkretnih dejstvih, ne bi smela obstajati, morala pa bi obstajati določena stopnja prepričanosti, za katero ni nujno, da pomeni prepričanje, temveč vsaj presega špekulacijo. Odvetnik je morda opazil nekaj nenavadnega ali nepričakovanega, po opravljenih poizvedbah pa se zdi, da dejstva niso običajna ali ekonomsko smiselna. Za obstoj suma ni potreben dokaz, da gre za pranje denarja.

Prej poudarjen opozorilni znak je smernica za številne standardne opozorilne znake, ki so lahko razlog za zaskrbljenost. Če odvetnik sicer še ne sumi, vendar ima preprosto razlog za zaskrbljenost, na primer na podlagi enega od opozorilnih znakov, lahko stranki – ali drugim – postavi več vprašanj. To bi lahko bilo odvisno od tega, kaj odvetnik že ve in kako preprosto je poizvedovati.

Preskus „ima upravičen razlog za sum“ vsebuje enak mentalen element kot sum s to razliko, da gre tu za objektivni preskus. Ali so obstajale dejanske okoliščine, na podlagi katerih bi moral pošten in razumen odvetnik vedeti ali posumiti, da je bila stranka vpletena v pranje denarja?

Zato se postavlja še eno pomembno vprašanje. Smernica glede pomena teh besed je lahko na evropski ravni le omejena, saj nacionalni zakoni morda opredeljujejo te besede na določen način in morda rahlo drugače v vsaki državi članici.

To velja tudi za druge besede, najdene v obveznostih poročanja – na primer, „ugotavljanje pravnega položaja“ ali „sodni postopki“ v frazi iz člena 34 o izvzetju iz obveznosti poročanja o „ugotavljanj[u] pravnega položaja njihove stranke ali ko branijo ali zastopajo to stranko v sodnem postopku ali v zvezi z njim“.

V vseh teh primerih je za odvetnike pomembno, da poznajo točno ubeseditev, ki se uporablja v različici direktive v njihovem nacionalnem jeziku in tudi v nacionalni izvedbeni zakonodaji, ter način njene običajne razlage. Nacionalna zakonodaja ne more odstopati od vseevropskega standarda, določenega v direktivi, in če odstopa, prevlada direktiva, se pa morda obseg besed kljub vsemu med državami članicami nekoliko razlikuje.

„Kaznivo dejanje“

V skladu s členom 33(1)(a) je odvetnik dolžan pripraviti STR, „kadar pooblaščen subjekt ve, sumi ali ima upravičen razlog za sum, da so sredstva, ne glede na zadevni znesek, premoženjska korist, pridobljena s kaznivimi dejanji, ali povezana s financiranjem terorizma“.

Besedi „kaznivo dejanje“ sta opredeljeni v členu 3(4) direktive:

Člen 3

(4) „kaznivo dejanje“ pomeni vsako udeležbo pri storitvi naslednjih hudih kaznivih dejanj:

(a) terorističnih kaznivih dejanj, kaznivih dejanj, povezanih s teroristično skupino, in kaznivih dejanj, povezanih s terorističnimi dejavnostmi, kot so določena v naslovih II in III Direktive (EU) 2017/541;

(b) vsakega kaznivega dejanja iz člena 3(1)(a) Konvencije Združenih narodov zoper nezakonit promet mamil in psihotropnih snovi iz leta 1988;

(c) dejavnostih hudodelskih združb, kot so opredeljene v členu 1(1) Okvirnega sklepa Sveta 2008/841/PNZ;

(d) goljufije, vsaj težje, ki vpliva na finančne interese Unije, kot je opredeljena v členu 1(1) in členu 2(1) Konvencije o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti;

(e) korupcije;

(f) vseh kaznivih dejanj, vključno z davčnimi kaznivimi dejanji, ki so povezana z neposrednimi in posrednimi davki ter kot so opredeljena v nacionalnem pravu držav članic in ki se kaznujejo z odvzemom prostosti ali varnostnim ukrepom v trajanju več kot enega leta, ali v primeru držav članic, katerih pravni sistem vsebuje minimalni prag za kazniva dejanja, vseh kaznivih dejanj, ki se kaznujejo z odvzemom prostosti ali varnostnim ukrepom v trajanju najmanj šestih mesecev;

Najpomembnejši del člena 3 je točka (f) zgoraj, vseobsegajoča „vsa kazniva dejanja“, saj bo to preskus za večino transakcij, v zvezi s katerimi bodo odvetniki svetovali. Vendar pa ni vseobsegajoč. Čeprav zajema davčna kazniva dejanja, so edina kazniva dejanja, za katera se uporablja, tista, ki imajo lahko za posledico obsodbe, navedene v točki (f), zlasti tista, ki se kaznujejo z odvzemom prostosti v trajanju več kot enega leta. Če ima država članica minimalni prag za kazniva dejanja, se opredelitev spremeni v odvzem prostosti najmanj v trajanju več kot šest mesecev.

Sumov v zvezi s kaznivimi dejanji, ki ne spadajo v opredelitev, ni treba prijaviti. Seveda pa se bodo morali odvetniki seznaniti s seznamom kaznivih dejanj v njihovi nacionalni zakonodaji.

VARSTVO PODATKOV

Za podatke iz direktive se uporablja splošna uredba o varstvu podatkov ([GDPR – Uredba \(EU\) 2016/679](#)). Popolna razlaga GDPR presega naloge tega vodnika. Vendar bodo odvetniki njene določbe morali upoštevati v zvezi z vsemi podatki, ki jih obdelujejo v zvezi s stranko.

Člen 41 direktive obravnava vprašanja o varstvu podatkov:

Člen 41

2. Osebnne podatke lahko pooblaščen subjekt na podlagi te direktive obdeluje le za namene preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma iz člena 1 in se jih ne obdeluje nadalje na način, ki bi bil nezdržljiv s temi nameni. Obdelava osebnih podatkov na podlagi te direktive v kakršne koli druge namene, kot so komercialni nameni, je prepovedana.

3. Pooblaščen subjekt novim strankam zagotovi informacije, ki se zahtevajo na podlagi [splošne uredbe o varstvu podatkov], in sicer pred vzpostavitvijo poslovnega odnosa ali izvedbo občasne transakcije. Te informacije zlasti zajemajo splošno obvestilo v zvezi s pravnimi obveznostmi pooblaščenih subjektov v skladu s to direktivo, kadar osebnne podatke obdeluje za namene preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma iz člena 1 te direktive.

4. Države članice pri uveljavljanju prepovedi razkritja iz člena 39(1) sprejmejo zakonodajne ukrepe, s katerimi v celoti ali deloma omejijo pravico dostopa posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, do osebnih podatkov, ki se nanj nanašajo, in sicer v obsegu, kolikor takšna popolna ali delna omejitev predstavlja nujen in sorazmeren ukrep v demokratični družbi in ob ustreznem upoštevanju upravičenih interesov zadevne osebe:

(a) da bi pooblaščenemu subjektu ali pristojnemu nacionalnemu organu omogočili pravilno izpolnjevanje njegovih nalog za namene te direktive ali

(b) da bi se izognili oviranju uradnih ali sodnih poizvedb, analiz, preiskav ali postopkov za namene te direktive in da bi zagotovili, da ni ogroženo preprečevanje, preiskovanje in odkrivanje pranja denarja in financiranja terorizma.

Iz teh določb in iz splošne uporabe GDPR izhajajo številne posledice.

Prvič, odvetnik morda ne bo uporabil podatkov, pridobljenih v okviru skrbnega preverjanja strank ali katere koli druge določbe direktive za druge namene, kot sta trženje ali dobiček.

Drugič, pravna podlaga za odvetnikovo ravnanje s podatki ni privolitev stranke in ni odvisna od privolitve stranke. Člen 6 GDPR določa šest zakonitih podlag za obdelavo podatkov, ena od teh je privolitev stranke. O drugih je mogoče sklepati na podlagi besedila samega člena 6 spodaj:

Člen 6 Uredbe (EU) 2016/679 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (splošna uredba o varstvu podatkov)

Zakonitost obdelave

1. Obdelava je zakonita le in kolikor je izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev:

(a) posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, je privolil v obdelavo njegovih osebnih podatkov v enega ali več določenih namenov;

(b) obdelava je potrebna za izvajanje pogodbe, katere pogodbeni stranka je posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, ali za izvajanje ukrepov na zahtevo takega posameznika pred sklenitvijo pogodbe;

(c) obdelava je potrebna za izpolnitev zakonske obveznosti, ki velja za upravljavca;

(d) obdelava je potrebna za zaščito življenjskih interesov posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, ali druge fizične osebe;

(e) obdelava je potrebna za opravljanje naloge v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu;

(f) obdelava je potrebna zaradi zakonitih interesov, za katere si prizadeva upravljavec ali tretja oseba, razen kadar nad takimi interesi prevladajo interesi ali temeljne pravice in svoboščine posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, ki zahtevajo varstvo osebnih podatkov, zlasti kadar je posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, otrok.

Točka (f) prvega pododstavka se ne uporablja za obdelavo s strani javnih organov pri opravljanju njihovih nalog.

Vendar pa obstajata dve drugi podlagi, ki se obe uporabljata za odvetnikovo obdelavo podatkov. Ena je ta, kadar je „obdelava [...] potrebna za izpolnitev zakonske obveznosti, ki velja za upravljavca“. Ker direktiva zahteva, da odvetnik pridobi in hrani nekatere podatke – glej člen 40 prejšnjega oddelka –, lahko za pravno podlago za odvetnika na področju AML/CTF velja „zakonska obveznost“, navedena v členu 6(1), točka (c).

Vendar pa bi lahko veljal člen 6(1), točka (e), kadar je „obdelava [...] potrebna za opravljanje naloge v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu“. To pa zato, ker je v členu 43 posebej navedeno, da se „[o] bdelava osebnih podatkov na podlagi te direktive za namene preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma iz člena 1 [...] šteje za zadevo v javnem interesu v skladu z [GDPR]“.

Tretjič, v skladu z GDPR obstaja v zvezi z določbami o razkrivanju informacij izvzetje iz pravice dostopa posameznika do podatkov. Razkrivanje informacij ima jasno povezavo z varstvom podatkov, kajti če ima stranka pravico videti, da je bilo pripravljeno poročilo z razkrivanjem informacij, se s tem izniči namen prepovedi razkrivanja informacij.

Člen 23 GDPR že predvideva tako morebitno omejitev, v uvodni izjavi h GDPR pa je taka omejitev posebej navedena v besedilu, ki pravi: „To na primer zadeva dejavnosti v okviru preprečevanja pranja denarja [...]“.

Posledično je v direktivi jasno navedeno, da morajo države članice ukrepati v zvezi s tem glede razkrivanja podatkov (zato sklic na člen 39) s sprejetjem zakonodaje, ki omejuje pravico dostopa stranke do takih podatkov. Odvetniki bodo morali poznati vsebino in področje uporabe določene zakonodaje v zvezi s tem v svoji državi članici.

ZAUPNOST MED ODVETNIKOM IN STRANKO

Uvod

Določbe, opisane zgoraj v členih 33, 34, 35 in 39, niso le bistvo sistema za AML/CTF, temveč se dotikajo tudi enega od temeljnih načel odnosa med odvetnikom in stranko, zlasti zaupnosti med odvetnikom in stranko (ta splošni izraz se uporablja za zajemanje splošnih pojmov poslovne skrivnosti in varovanja zaupnosti sporazumevanja med odvetnikom in stranko), ter odnosa popolnega zaupanja, ki bi moral obstajati med odvetnikom in stranko.

Bistveno besedilo EU o pomenu in posledici zaupnosti med odvetnikom in stranko izhaja iz zadeve AM&S ([AM & S Europe Limited/Komisija Evropskih skupnosti](#), zadeva 155/79):

„Pravo Skupnosti, ki izhaja iz ne samo gospodarske, ampak tudi pravne prepletenosti držav članic, mora upoštevati načela in koncepte, ki so skupni pravom teh držav, v zvezi z upoštevanjem zaupnosti zlasti glede nekaterih sporočil med odvetniki in njihovimi strankami. Ta zaupnost ustreza zahtevi, katere pomen je priznan v vseh državah članicah, da mora imeti vsak posameznik možnost, da se popolnoma svobodno obrne na svojega odvetnika, čigar poklic vključuje neodvisno dajanje pravnih nasvetov vsem, ki jih potrebujejo.“

Zadevo je Sodišče več kot dvajset let pozneje ponovno obravnavalo v [Akzo Nobel Chemicals Ltd in Akcros Chemicals Ltd/Komisija Evropskih skupnosti](#), združeni zadevi T-125/03 in T-253/03. Kot je bilo opisano zgoraj, je bilo njeno temeljno načelo potrjeno v poznejši zadevi, v kateri je Sodišče tudi opozorilo, da je načelo „tesno povezano s pojmovanjem vloge odvetnika, ki se šteje za sooblikovalca pravosodja“.

To je dejansko mednarodno priznano načelo. Mednarodno odvetniško združenje je objavilo [International Principles on Conduct for the Legal Profession](#), načelo 4 pa določa:

„Odvetnik ves čas ohranja in ima pravico do varstva zaupnosti v zvezi z zadevami obstoječih in nekdanjih strank, razen če zakon in/ali veljavna pravila poklicnega ravnanja ne omogočajo ali zahtevajo drugače.“

Zaupnost med odvetnikom in stranko je različno poimenovana in jo v različnih jurisdikcijah urejajo različna pravila.

Na primer, v nekaterih jurisdikcijah zakoni o zaupnosti med odvetnikom in stranko in pravila izrecno nalagajo obveznosti odvetniku. V drugih se varstvo zaupnih informacij pred razkritjem uresničuje z določitvijo „privilegijev“ (poimenovanih tudi izvzetja) glede običajnih pravil, ki zahtevajo razkritje informacij.

Vendar je temeljno načelo povsod enako: odvetniku (v številnih državah zakon) preprečuje razkrivanje informacij, ki jim jih je zaupno dala stranka, kateri koli tretji osebi, vključno z vladnimi in pravosodnimi organi.

Obstaja tudi splošno pravilo, da se varstvo, ki ga zagotavlja zaupnost med odvetnikom in stranko, ne uporablja, kadar odvetnik svojim strankam vede pomaga pri nezakonitem ravnanju, jih pri tem podpira ali k temu napeljuje – v tem primeru k pranju denarja ali jim pomaga pri financiranju terorizma. Odvetnik bi skoraj zagotovo storil kaznivo dejanje. Zoper odvetnika bi zadevni poklicni regulativni organ navadno tudi sprožil disciplinski postopek.

Evropska sodna praksa

Obveznosti poročanja v skladu z direktivo niso v nasprotju s tem načelom, kot se razume v evropskem pravu. To je bilo odločeno v dveh zadevah, eni pred Sodiščem Evropske unije in eni pred Evropskim sodiščem za človekove pravice.

V zadevi *Ordre des barreaux francophones et germanophone in drugi/Conseil des ministres*, zadeva C-305/05, ki jo je obravnavalo Sodišče Evropske unije, se je z eno od odločb odvetniške zbornice Belgije začel postopek, v katerem je bil izražen dvom o nasprotju. Vendar pa je Sodišče odločilo, da obveznosti poročanja ne kršijo pravice do poštenega sojenja, kot se zagotavlja s členom 6 Evropske konvencije o človekovih pravicah ter členom 6(2) Pogodbe o Evropski uniji.

Navedeni razlog je bil ta, da se obveznosti poročanja uporabljajo za odvetnike le, če ti svoji stranki svetujejo pri pripravi ali izvršitvi nekaterih transakcij – v bistvu pri tistih, ki so finančne ali transakcijske narave. Načeloma je narava takih dejavnosti taka, da potekajo v okviru, ki ni povezan s sodnimi postopki, posledično pa navedene dejavnosti ne spadajo na področje uporabe pravice do poštenega sojenja, kar je bila podlaga zahtevka.

Sodišče je dodalo, da v trenutku, ko se za odvetnikovo pomoč zaprosi zaradi izvedbe naloge obrambe ali zastopanja pred sodišči ali zaradi svetovanja o sprožitvi sodnega postopka ali njegovi izognitvi, je ta odvetnik oproščen obveznosti poročanja in v tem pogledu ni pomembno, ali so bili podatki prejeti ali pridobljeni pred, med ali po postopku. Sodišče je navedlo, da taka oprostitev ohranja pravico stranke do poštenega sojenja.

Podoben postopek se je začel pred Evropskim sodiščem za človekove pravice: *Michaud/Francija* (pritožba št. 12323/11). To je bilo povezano s členom 8 Evropske konvencije o človekovih pravicah, sodišče pa je ugotovilo, da čeprav člen 8 Konvencije varuje „temeljno pravico do poklicne zaupnosti“, ki od odvetnikov zahteva, da prijavijo sume, ne pomeni čezmernega posega v navedeno pravico.

Svojo odločitev je oprlo na splošni interes preprečevanje pranja denarja in na jamstvo, ki ga zagotavlja izvzetje iz področja uporabe obveznosti poročanja iz člena 34(2) (med opravljanjem dejavnosti v zvezi s sodnimi postopki ali v svojstvu odvetnikov, v katerem ti delujejo kot pravni svetovalci). Poleg tega je francosko pravo uvedlo sito za zaščito poklicne zaupnosti tako, da je zagotovilo, da odvetniki svojih poročil ne predložijo neposredno FIU, temveč predsedniku zbornice.

Poleg zadev na evropski ravni obstajajo morda nacionalne zadeve, ki vplivajo na izvajanje direktive na lokalni ravni, tako kot v zadevi belgijskega ustavnega sodišča o prijavi sumljivih transakcij ([odločba št.°114/2020](#) z dne 24. septembra 2020).

Zaključek

Prepletanje direktive, zaupnosti med odvetnikom in stranko ter sodne prakse na evropski ravni pomeni, da je treba STR predložiti v skladu s konkretnimi okoliščinami, opisanimi v direktivi in sodno prakso za zagotovitev, da ni kršena Evropska konvencija o človekovih pravicah ali Pogodba o Evropski uniji. Če odvetnik ne poda prijave, kadar je tako zahtevano, potem se lahko odvetnik zaradi take neprijave preganja zaradi kaznivega dejanja AML (glej spodaj).

Vendar pa zahteve direktive delujejo le znotraj nekaterih parametrov:

- v zvezi s tistimi, ki so vključeni v opredelitev, s katero so odvetniki in transakcije zajeti z direktivo v členu 2(1)(3);
- tudi če so vključeni v navedeno opredelitev, obstajajo izvzetja iz obveznosti poročanja iz člena 34(2);
- v zvezi s poročanjem obstajajo še druge pomembne opredelitve, kot je na primer opredelitev „kaznivega dejanja“, ki je sploh podlaga za STR (glede na to, kako so posamezne države članice opredelile kaznivo dejanje pranja denarja).

Zunaj navedenih strogih omejitev se zahteve direktive glede poročanja ne uporabljajo, uporabljajo pa se običajna pravila o zaupnosti med odvetnikom in stranko. Odvetniki morajo tudi vedeti, ali je njihova jurisdikcija izkoristila odstopanje iz člena 34(1), ki odvetniku omogoča, da prijavi sume zbornici, zbornici pa, da prevzame odgovornost za njihovo nadaljnje posredovanje FIU.

Da zaupnost med odvetnikom in stranko ni bila kršena, je mogoče domnevati le, če je bil STR predložen strogo v skladu z zahtevami iz člena 33 direktive. Zato odvetniki STR ne bi smeli predložiti le iz samozaščitnih in previdnostnih razlogov – če to storijo, tvegajo kršitev obveznosti glede zaupnosti.

ČEZMEJNA VPRAŠANJA

Čezmejno se lahko pojavi več vprašanj, ker odvetnik dela za stranke v drugih jurisdikcijah ali je v njih prisoten.

Znotraj EU

Ker direktiva velja za vso EU, je treba njene minimalne standarde izvajati povsod. Vendar pa so nekatere države članice ta minimum presegle, vsekakor pa so bile v različnih jurisdikcijah sprejete različne metode – v nekaterih primerih mora na primer odvetnik STR predložiti neposredno FIU, v drugih pa zbornici. To pomeni, da odvetnik nima druge možnosti, kot da se seznanj s sistemom za AML druge države članice, kar verjetno najvarneje uresniči tako, da mu svetuje odvetnik v navedeni državi članici.

Na številnih področjih se pojavljajo posebne težave:

- zanašanje na tretje osebe v drugi državi članici za skrbno preverjanje strank – zahteve iz člena 26 direktive so že bile navedene;
- določbe o zaupnosti med odvetnikom in stranko – ne le, da se lahko STR predloži na več načinov, kot je bilo pravkar navedeno, temveč se lahko razlikujeta obseg in uporaba zaupnosti med odvetnikom in stranko, kar je torej treba skrbno preveriti;
- dokumenti so lahko v tujem jeziku ali pa se nanašajo na institucije, ki jih odvetnik morda ne pozna, kar odvetnika zavezuje k sprejetju ustreznih ukrepov, da bo tako utemeljeno prepričan, da dokumenti dejansko zagotavljajo dokaz o domnevi, na primer identiteti stranke.

SANKCIJE

Uvod

Člen 59 direktive določa, da morajo države članice zagotoviti obstoj upravnih sankcij vsaj za tiste primere kršitev obveznosti, ki so hudi, ponavljajoči se in sistematični, ali pa kombinacija navedenega, in sicer v zvezi z zahtevami iz:

- členov 10 do 24 (skrbno preverjanje strank);
- členov 33, 34 in 35 (prijavljanje sumljivih transakcij);
- člena 40 (vodenje evidenc) ter
- členov 45 in 46 (notranji nadzor).

V členu 59 je v nadaljevanju navedeno, da morajo biti v teh primerih naložene minimalne sankcije:

Člen 59(2)

[...] upravne sankcije in ukrepi, ki se lahko uporabijo, zajemajo vsaj:

(a) javno izjavo, v kateri sta opredeljeni fizična ali pravna oseba in narava kršitve;

(b) odredbo, ki od fizične ali pravne osebe zahteva, da preneha z ravnanjem in da tega ravnanja več ne ponovi;

(c) umik ali začasni umik dovoljenja, kadar je slednje potrebno za pooblaščen subjekt;

(d) začasno prepoved izvrševanja vodstvenih nalog za katero koli osebo, ki se ji odvzamejo vodstvene pristojnosti v pooblaščenih subjektih, ali katero koli drugo fizično osebo, ki nosi odgovornost za kršitev;

(e) najvišje upravne denarne sankcije v višini vsaj dvakratnega zneska koristi, pridobljene s kršitvijo, kadar je to korist mogoče določiti, ali vsaj 1 000 000 EUR.

V smislu dejavnikov, ki jih je treba upoštevati pri odločanju o ravni sankcij, člen 60(4) določa:

Člen 60

4. Države članice zagotovijo, da pristojni organi pri določanju vrste in ravni upravnih sankcij ali ukrepov upoštevajo vse relevantne okoliščine, po potrebi tudi:

(a) resnost in trajanje kršitve;

(b) stopnjo odgovornosti odgovorne fizične ali pravne osebe;

(c) finančno trdnost fizične ali pravne osebe, ki nosi odgovornost, kot jo denimo dokazuje celotni promet pravne osebe, ki nosi odgovornost, ali letni prihodek fizične osebe, ki nosi odgovornost;

(d) korist, ki jo je fizična ali pravna oseba, ki nosi odgovornost, pridobila s kršitvijo, kolikor jo je mogoče določiti;

(e) izgube, ki so jih zaradi kršitve imele tretje strani, če jih je mogoče določiti;

(f) raven sodelovanja fizične ali pravne osebe, ki nosi odgovornost, s pristojnim organom;

(g) prejšnje kršitve fizične ali pravne osebe, ki nosi odgovornost.

Člen 61 vsebuje zaščito za prijavitelje, ki organe obveščajo o kršitvah določb o AML/CTF.

Seveda bodo morali biti odvetniki v zvezi s kršitvami določb o AML/CTF popolnoma seznanjeni z njihovimi nacionalnimi upravnimi ali kazenskimi zakoni, saj lahko ti presegajo zgornje minimalne standarde.

Zahteve za kaznivo dejanje

Čeprav je besedil kaznivih dejanj prepuščeno presoji držav članic o tem, ali ustreza njihovim nacionalnim pravnim sistemom, je mogoče domnevati, da bo treba v zvezi z glavnimi kaznivimi dejanji, na primer v zvezi z nepredložitvijo STR, s pregonom dokazati, da gre pri zadevnem premoženju za kriminalno premoženje – z drugimi besedami, premoženje ali sredstva, pridobljena s kaznivim dejanjem, kot je opredeljeno v členu 3(4). To pomeni, da bo treba s pregonom dokazati, da je bilo premoženje pridobljeno s kaznivim ravnanjem in da je v času domnevnega kaznivega dejanja odvetnik to vedel ali sumil.

V primeru nerazkritja kaznivih dejanj bodo morali odvetniki razkriti, če so vedeli, sumili ali imeli upravičen razlog za sum. Ti pogoji so v tem priročniku že bili podrobneje opredeljeni v oddelku „Obveznosti poročanja“.

PRILOGA 1 – SEZNAM DRŽAV Z VISOKIM TVEGANJEM

Ta seznam se lahko spremeni – glej [tukaj](#)

Št.	Tretje države z visokim tveganjem
1	Afganistan
2	Bahami
3	Barbados
4	Bocvana
5	Kambodža
6	Demokratska ljudska republika Koreja (DLRK)
7	Gana
8	Iran
9	Irak
10	Jamajka
11	Mavricij
12	Mongolija
13	Mjanmar/Burma
14	Nikaragva
15	Pakistan
16	Panama
17	Sirija
18	Trinidad in Tobago
19	Uganda
20	Vanuatu
21	Jemen
22	Zimbabve